

BEMUTATKOZIK
A 4092 SZ. DÓZSA GYÖRGY
ÚTTÖRŐCSAPAT

Készült a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával

2007

Szerkesztette: RévészGörgy
Lektorálta: MarsaiViktor
Felelős kiadó: Ducsainé Kazup Zsuzsa

© 4092. sz. DózsaGyörgy Úttörőcsapat
Nyomdai előállítás: Copy-Mania

BEKÖSZÖNTŐ

Szeretettel és tisztelettel köszöntöm a kedves olvasót abból az alkalomból, hogy kezében tartja több mint 40 éve működő úttörőcsapatunk bemutatkozó kiadványát.

Bár a teljesség igénye nélkül – hiszen 40 évet nehéz lenne 40 oldalon összefoglalni –, mégis átfogó képet kívánunk adni önmagunkról. Településünk lakói – reményeink szerint – a következő oldalakon felidézhetik gyermekkoruk szép emlékeit. A távolabb élőknek pedig

meg szeretnénk mutatni, hogy kis falunkban még ma is létezik egy szervezet, mely tábort, farsangot, számháborút, kirándulást, akadályversenyt... stb. szervez ifivezetői közreműködésével a gyerekek számára, hogy ők szabadidejüket együtt töltsék, megismerve ezáltal a közösséghez való tartozás élményét.

Ajánlom ezt a kiadványt mindenkinek, aki kíváncsi rá, hogyan működött régen, s hogyan működik ma egy úttörőcsapat.

Remélem, kellemes időtöltést, jó szórakozást jelent majd bemutatkozónk lapozgatása.

Ducsainé Kazup Zsuzsa
csapatvezető

AZ ÚTTÖRŐCSAPAT MINT CIVIL SZERVEZET

A 4092. sz. Dózsa György Úttörőcsapat a fővárostól mintegy 45 kilométerre a Pest megyei Gombán működik. Utódja és örököse a múlt század hatvanas éveinek elején ugyanitt létrejött és három évtizeden keresztül sikeresen működött azonos nevű szervezetnek, ám nem azonos azzal. A kilencvenes évek elején ugyanis a csapat – élve a megváltozott jogszabályi környezettel és építve demokratikus hagyományaira – az 1989. évi egyesülési törvény előírásainak megfelelő, önálló társadalmi szervezetté alakult, amelyet a Pest Megyei Bíróság 1992. április 28-án vett nyilvántartásba, majd 1999. április 1-jén kelt végzésével közhasznú szervezetnek minősített.

Csapatunk ma demokratikusan működő civil szervezet. Alapszabálya szerint:

„(1) A 4092. számú Dózsa György Úttörőcsapat célja, hogy

- a) tagjait a haza és a szülőföld szeretetére, embertársaik tiszteletére, a természeti környezet és az emberi alkotás megbecsülésére és védelmére, a rászorulóknak nyújtott önzetlen segítségre, becsületes emberi magatartásra nevelje;
- b) biztosítsa tagjai számára a közösségi élet szervezeti keretét és gyakorlati lehetőségeit, hozzásegítve ezáltal gyermek és fiatalok tagjait, hogy felnőttként a közéletben tájékozott és abban részt vállaló állampolgárokká váljanak;
- c) elősegítse tagjai személyiségének gazdagodását, hozzájáruljon műveltségük gyarapításához, alkotóképességük kibontakoztatásához;
- d) képviselje tagjainak érdekeit, és segítséget nyújtson jogaik védelmében.

(2) Ennek érdekében

- a) változatos - különösen kulturális, sport, turisztikai, környezet- és egészségvédelmi - programokat szervez, és lehetőséget kínál az ezeken való részvételre nemcsak tagjai, hanem minden érdeklődő gyermek, fiatal és felnőtt számára;
- b) fokozott figyelmet fordít a hátrányos helyzetű gyermekek és csoportjaik esélyegyenlőségének biztosítására;
- c) tagjai és a gyermekkorosztály érdekében együttműködik minden személlyel, intézménnyel és szervezettel, akik ill. amelyek a fenti célok megvalósításában részt vállalnak.

(3) A 4092. sz. Dózsa György Úttörőcsapat pártoktól független szervezet, azoktól semmilyen támogatást nem fogad el, és nem is nyújt nekik. Országgyűlési képviselőjelöltet nem állít és nem is támogat.”

Értékeink

Úttörőcsapatunk eredményessége mindenekelőtt attól függ, hogyan tudjuk az alapszabályban megfogalmazott értékeket „aprópénzre váltani”, programjainkban

megjeleníteni. A következő példák – a teljesség igénye nélkül – e nézőpontból mutatják be tevékenységünket.

Eszközrendszerünkben kiemelt szerepe van a személyes részvételre épülő aktív ismeretszerzésnek, az élményeken alapuló motivációnak. Ezért tartjuk a hazaszeretetre, a szülőföld tiszteletére nevelés hatékony eszközeinek kirándulásainkat, táborozásainkat, amelyek során megkülönböztetett figyelmet fordítunk a történelmi nevezetességek, műalkotások, természeti és néprajzi értékek bemutatására, a helyi sajátosságok megismerésére, az alkotómunka megbecsülésére. Kirándulásaink, nyaranta az ország más tájain megrendezett táboraink résztvevői csupán az elmúlt néhány évben megismerkedhettek az esztergomi Keresztény Múzeum, a Pannonhalmi Főapátság, a keszthelyi Festetics-kastély vagy a sárospataki Református Kollégium és a Rákóczi-vár kincseivel, megcsodálhatták a komáromi, a sümegi, a nagyvázsonyi és a diósgyőri várat, avatott vezetővel tekinthették meg a Kis-Balaton csodálatos világát, a Bükk Nemzeti Park szigorúan védett területeit, számháborúzhattak Isaszegen és a siroki

Csuhébábu készítés a zalaszentlászlói táborban

várban, gyönyörködhetnek a csodálatos balatoni panorámában a balatonfüredi Jókai-kilátóból – s a felsorolás korántsem teljes. Nem elég-szünk meg a bemutatással: a tevékeny részvétel eszközei a városismereti portyák, a kovásolás és kenyérdagasztás a szokoliai Kaczár-tanyán, a népi iparművészek irányításával történő korongozás és csuhébábu készítés Zalaszentlászlón. Hisszük, hogy a nemzeti múlt dicső emlékeit a gyermekek számára minden

szónoki beszédnél emlékezetesebben idézik fel a március 15-ei tábortüzek fényei, hogy a természet szeretetére és a környezet védelmének fontosságára a Föld napja alkalmából évről évre kiírt plakátpályázatunkon való részvétel minden intő szónál és érvelésnél meggyőzőbben nevel.

Alapvető értéknek tartjuk a szolidaritást, a rászorulókat segítségét. A településünkön élők jelentős részének jövedelme elmarad az országos átlagtól, ez is indokolja, hogy a programjainkon való részvétel lehetőségét ingyenesen (pl. gyermeknap, kaszinó, Ki mit tud?) vagy jelentős kedvezménnyel (kirándulások, táborok) kínáljuk a település minden gyermeke számára. Jól illusztrálja ezt a következő – korántsem egyedi – példa: 2006. évi kilencnapos nyári táborozásunk részvételi díja (szállás, étkezés, útiköltség, belépők, programok költségei) 18000 Ft volt, amelyet

három részletben lehetett befizetni, s amelyből a kiemelten rászorulóknak (nagycsaládok, több gyermeket táboroztatók, egyéb okok miatt hátrányos helyzetűek) a csapatvezetőség döntése alapján további kedvezményben részesültek. Sok gyermek számára egyedül ez a támogatás teszi lehetővé, hogy megismerhesse a nyaralás, a tábor varázsát és eljusson hazánk távoli tájaira. Egyúttal programot, kibontakozási lehetőséget kínálunk azoknak a gyerekeknek is, akik különböznek a többiektől. Gondolkodásmódunknak alapeleme a tolerancia, a másság elfogadása, sőt a másság értékékként kezelése.

Immár rendszeresen megrendezett ruhagyűjtési akcióinkat szintén a rászorulóknak, mindenekelőtt a nagycsaládok és nyugdíjasok javára szervezzük. Bár kezdetben kételkedtünk ennek a kezdeményezésnek a létjogosultságában, a tapasztalat messze felülmúlta várakozásainkat. Ma már egy-egy ilyen gyűjtés eredményeképpen nemcsak a környezetünkben élő rászorulókat tudjuk ellátni jó állapotú használt ruhával és cipővel, hanem jelentős mennyiséget tudunk eljuttatni a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak és a Magyar Vöröskeresztnek.

A rendszerváltozás radikális változást hozott az úttörőmozgalomban is, s bár csapatunk nem szűnt meg, mint az ország úttörőcsapatainak többsége, taglétszáma egy ideig fokozatosan csökkent, majd a kilencvenes évek közepétől a jelenlegi 80-100 fő között stabilizálódott. Visszatekintve erre az időszakra, a taglétszám csökkenését kedvező folyamatnak értékeljük, hiszen megszűnt a korábbi automatizmus, a formális tagság, s úttörőcsapatunk jelenlegi tagjai valóban önként választják szervezetünket. El kell ismernünk ugyanakkor, hogy a korábban az iskolai struktúrára épülő s az átalakulás során felbomló, megszűnő közösségek helyén támadt úrt azóta sem sikerült betöltenünk. Meggyőződésünk, hogy a közösség, a közösségben végzett munka, a közösségben kibontakozó személyiség nemcsak csapatunk, hanem az egész úttörőmozgalom legfontosabb értékei közé tartozik, s szervezetünk tevékenysége is akkor teljeseedik ki igazán, ha önszerveződő és öntevékeny mikroközösségek sokoldalúan kölcsönható hálózatoként újul meg. Ezért arra törekszünk, hogy megteremtjük e közösségek újbóli létrejöttének feltételeit.

Úttörőcsapatunk a házigazdája a település két legnépszerűbb kulturális gyermekrendezvényének, az iskolai farsangnak és a Ki mit tud?-nak, melynek szereplői évek óta telt ház előtt mutathatják be produkcióikat. Emellett gasztronómiai vetélkedőt, cirkusz- és múzeumlátogatást szervezünk, s természetesen sportprogramok és kirándulások is szerepelnek kínálatunkban. Nem az eredményeket, hanem a részvételt tartjuk fontosnak, ezért minden gyermeket arra biztatunk, hogy vegyen részt rendezvényeinken, szerepeljen, mutassa be tudását. Mindezek mellett természetesen értékeljük és díjazzuk a kimagasló teljesítményeket.

Soha nem feledkezünk meg arról, hogy tagjaink többsége gyermek, akiknek lételeme, alapvető tevékenységi formája a játék (amelyben az idősebbek is szívesen részt vesznek – egy úttörőcsapatban ezt magától értetődőnek tartjuk).

Avatás után: önfelelt közös játék, majd készülődés az éjszakai számháborúra

kaláccsal és nagy közös játékkal fejeződik be.

Meggyőződésünk, hogy egy gyermekszervezet alapértelmezés szerint nem politikázhat. Ezért szigorúan távol tartjuk magunkat a pártpolitika színpadától. Tagjaink között szívesen látunk bármilyen meggyőződésű gyermeket vagy felnőttet, nem kérdezzük politikai, ideológiai hovatartozásáról, de nem is engedjük meg senkinek, hogy politikai nézeteinek az úttörőcsapat összejövetelein, rendezvényein bármilyen módon hangot adjon. A politikamentesség ugyanakkor csak a pártpolitikára vonatkozik, hiszen szervezetünk fontos szerepet vállal a gyermekek és fiatalok politikai szocializációjában azáltal, hogy közéleti aktivitást és a demokratikus normák betartását várja el tagjaitól.

Működés, szervezet

Úttörőcsapatunknak tagja lehet bárki, aki közénk akar tartozni, elfogadja az Alapszabályt, és fizeti az évi 300 Ft-os tagdíjat. A tagságnak tehát nem feltétele az avatás, mégis megőriztük ezt a hagyományt, mert azt tapasztaltuk, hogy gyerekek és felnőttek körében egyaránt van rá igény, másrészt mert ez az esemény az egyik olyan szál, amely saját múltunkhoz kapcsol bennünket. Az avatás olyan ünnepélyes szertartás, amelynek feltétele van: a leendő kisdobosoknak előzőleg saját kezűleg le kell írniuk ezt a mondatot: „Kisdobos szeretnék lenni.”, a leendő úttörőknek

Természetes, hogy a gyermeknap vagy a kaszinó lényege a játék, de a játékos, romantikus elemek szinte minden rendezvényünkön szerepet kapnak, a kisdobos- és úttörőavatáson csakúgy, mint éves közgyűlésünkön, amely minden alkalommal kakaóval,

pedig Dózsa-próbát kell tenniük, valamint minden avatottnak fogadalmat kell tennie, melynek szövege:

Én, a 4092. számú Dózsa György Úttörőcsapat tagja fogadom, hogy csapatunk törvényét megtartom, jó hírének gyarapítására törekszem. Hű gyermeke leszek magyar hazámnak, hasznos tagja közösségemnek. Cselekedeteimben az igazság, a becsület, a természet szeretete, szüleim és az idősebbek tisztelete vezérel.

Az avatás nem kötődik szükségképpen korosztályhoz: gyakran jelentkeznek idősebbek is. Nem egyszer korábban nem avatott, de tagdíjat már fizető nyolcadikosok tesznek Dózsa-próbát, hogy részesei lehessenek az ünnepélyes pillanatnak. Az avatáson rendszerint részt vesznek a szülők is, akik (vagy az általuk felkért avatószülők) a fogadalomtétel után felkötik a kisdobosok kék, illetve az úttörők vörös nyakkendőjét, az újonnan avatottak pedig emléklapot kapnak, s a csapat ajándékaiként a csapatvezető átnyújtja a csapat jelvényét. Az avatottak – ha addig nem is fizettek tagdíjat – a csapat teljes jogú tagjaivá válnak, de a következő évtől kezdve már rájuk is vonatkozik a tagdíjfizetési kötelezettség.

A csapat tagjai az úttörőcsapaton belül azonos jogokat élveznek: megkapják a tagoknak szóló, időszakosan megjelenő Hírlevelet, részt vehetnek és szavazhatnak a közgyűlésen, és a csapatvezetőség tagjává választhatók (csapatvezetőnek csak a 18. évüket betöltött tagok választhatók). Emellett részesülhetnek a mindet tagot megillető egyéb kedvezményekből (pl. kedvezményes részvételi díjak).

A csapat tagjai közösségeket alakíthatnak, amelyek nevéből, működési szabályairól önállóan dönthetnek. Jelenleg két ilyen közösségünk működik rendszeresen: a 2-3. osztályosoké, a Mókus órs, és az ifiké, de szorgalmazzuk további közösségek megalakítását is.

Egyre többen vannak, akik az általános iskola elvégzése után is tagjai maradnak csapatunknak. Ők az ifik, akik évtizedek óta meghatározóak a csapat életében, hiszen komoly szerepet vállalnak rendezvényeink tervezésében, szervezésében és lebonyolításában. Kezdetben kisebb-nagyobb feladatokat kapnak, illetve vállalnak (e feladatok eleinte többnyire technikai jellegűek, később egyre komolyabb programok előkészítésében vesznek részt), majd a rátermettebbek önálló vezetői feladatokat kapnak. Életkorukból adódóan az ifik a felnőtt vezetőknél közvetlenebb kapcsolatba kerülhetnek a kisebbekkel, akik megosztják velük titkaikat, segítséget, tanácsot kérnek tőlük, s gyakran példaképüknek tekintik őket.

Az „ifiségnek” nincs felső korhatára, többen vannak olyanok, akik 15-20 éven keresztül tevékenykednek ifiként a csapatban. Sokrétű tapasztalataik mellett vezetői adottságaik is lehetővé teszik, hogy a legösszetettebb feladatokat is magas színvonalon, felelősséggel és önállóan lássák el. Így az elmúlt évtized táborainak többségében ifi volt a táborvezető, s úttörőcsapatunk vezetője 1999 és 2005 között is ifi volt.

Felkészülés a vezetői feladatokra a vanyarci ifiképző táborban: sátorverés, elsősegélynyújtás, térkép használat

Az ifiközösség több évtizede népszerű szervezeti formája az ifiklub, amelynek összejöveleire heti rendszerességgel, péntek esténként kerül sor. Ezek a – gyakran késő éjszakába nyúló – összejövetelek nem csak baráti beszélgetésekre, játékokra nyújtanak lehetőséget, de ez az úttörőcsapat „boszorkánykonyhája” is: itt kerül sor az új ötletek, elképzelések megvitatására, a programok gyakorlati előkészítésére, a feladatok elosztására is.

Emellett az ifiklub az ifik képzésének színtere. A csapatélet gyakorlatában megszerzhető tapasztalatokon kívül ugyanis elengedhetetlen a vezetői ismeretek rendszer bővítése, korszerűsítése. Ezt felismerve szerveztük meg – a tapasztaltabb ifik kezdeményezésére és közreműködésével – ifiképző táborunkat 2005 nyarán Vanyarcon. E kezdeményezés sikerére építve, tapasztalatait összegezve tervezzük további vezetőképző táborok szervezését.

Szervezetünk tevékenységét sokan kísérik figyelemmel, rokonszenvvel. Csapatunk pártoló tagjai azok a felnőttek, akik aktívan is segíteni kívánják tevékenységünket. Együttesen ők alkotják a Pártoló Testületet, amely fontos segítséget nyújt működési feltételeink biztosításában, egyes rendezvények szervezésében és lebonyolításában, s ami talán a legfontosabb: tanácsot ad és véleményt nyilvánít a csapat sorsát, működésének egészét érintő fontos döntések meghozatala előtt.

Ezeket a döntéseket a közgyűlés, esetenként a csapatvezetőség hozza meg. A közgyűlés, amelyet évente egyszer hívunk össze, csapatunk legfelsőbb szerve. A közgyűlésen szavazati joggal vehet részt a csapat minden tagja. A közgyűlés fogadja el a csapatvezetőség által beterjesztett éves beszámolót és közhasznúsági jelentést, dönt az alapszabály esetleges módosításáról, négyévente titkos szavazással csapatvezetőt és csapatvezetőséget választ.

A csapatvezetőség szervezetünk ügyintéző és képviseleti szerve. Tagjait – a csapatvezetőt és a nyolc csapatvezetőségi tagot – a közgyűlés választja négy évre. A közgyűlések között a csapatvezetőség irányítja a csapat működését. Havonta tartja üléseit, amelyeken értékeli a már lezajlott eseményeket, dönt az aktuális feladatokról, gazdasági és szervezeti kérdéseket tárgyal meg. Amennyiben a csapatvezetőségnek nincs általános iskolás korú tagja, a közgyűlés által megválasztott gyermekképviseelő tanácskozási joggal vesz részt a csapatvezetőség ülésein, amelyek ettől eltekintve is nyilvánosak.

Kapcsolatrendszer

Legfontosabb partnerünk a helyi Fáy András Általános Iskola, hiszen tagjaink többsége jelenleg is ennek az iskolának tanulója, csapatvezetőnk, Ducsiné Kazup Zsuzsanna is az iskola pedagógusa. Rendezvényeink egy részét az iskolában tartjuk, felszerelésünk zömét is itt tároljuk, s az iskolában tekinthető meg a csapat falújságja is. Ugyanakkor az úttörőcsapat a szervezője, házigazdája egyes, az iskola munkatervében is szereplő rendezvényeknek, s egyéb programjainkra is szeretettel várjuk az intézmény valamennyi pedagógusát és tanulóját. Emellett szükség esetén az iskola rendelkezésére bocsátjuk felszerelésünket. Az iskola Szülői Munkaközössége anyagilag is támogatja táborozásunkat, emellett jutalmakkal, játékok bérlésével hozzájárul egyes rendezvényeink (pl. a farsangi jelmezes verseny, a gyermeknap) lebonyolításához.

Településünk legfontosabb közművelődési intézménye a Faluház, amely számos programunknak nyújt otthont, egyebek között a Faluházban kerül sor az ifiklub péntek esti összejöveteleire is. Tagjaink – különösen az ifik – viszont gyakran vesznek részt a Faluház egyéb rendezvényeinek előkészítésében, lebonyolításában.

Jó kapcsolatokat ápolunk a Gombai Református Egyházközséggel és a Gombai Református Alapfokú Művészeti Iskolával is. Jelentősebb programjainkat (pl. a táborozást) az ütközések elkerülése érdekében egyeztetjük, kölcsönösen meghívjuk egymást rendezvényeinkre.

Bár csapatunk szervezetenként önálló, tagszervezetként csatlakoztunk a Magyar Úttörők Szövetségéhez (MÚSZ), tagjaink pedig egyúttal az úttörőszövetség tagjai is. Ennek ellenére a szövetséggel való kapcsolatunk jobbára csak egyes rendezvényeken (Szülinapi buli, Mi van a puttonyban?) való részvétellel korlátozódik, a MÚSZ közgyűlésein részben elvi, részben pedig technikai okok miatt nem veszünk részt. Szorosabb együttműködést alakítottunk ki az Úttörők

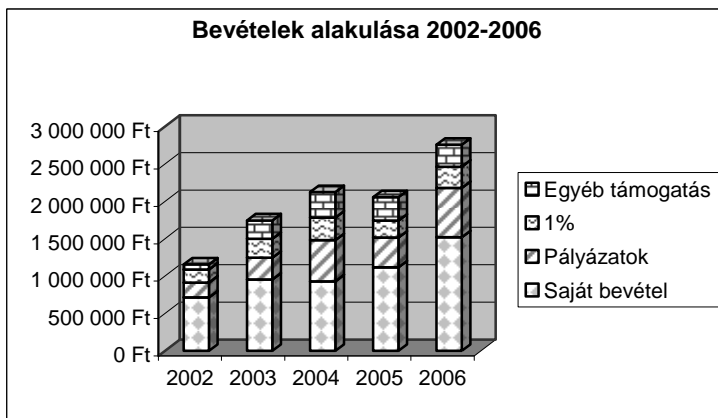
Pest Megyei Társulásával (ÚPMT), amelynek rendezvényein – amennyiben az nem ütközik csapatprogramunkkal, és tagjaink körében érdeklődésre tarthat számot – lehetőség szerint magunk is részt veszünk, sőt esetenként csapatunk is szervez programot az ÚPMT tagszervezeteinek részvételével (legutóbb 2005 decemberében „Keressük együtt a Mikulást!” címmel rendeztünk emlékezetes összejevetelt Dadról, Hernádkakról és Tárnokról érkezett gyerekek részvételével).

Gazdálkodás, a működés pénzügyi, tárgyi feltételei

Szervezetünk közhasznú tevékenységéhez kapcsolódó kiadásai meghaladják saját bevételeinket (pl. a táborozás költségei minden esetben magasabbak a részvételi díjából befolyó összegnél). Pénzügyi helyzetünk ennek ellenére stabil. Ez a sikeres pályázatoknak, az állampolgárok személyi jövedelemadó-jából csapatunk javára felajánlott 1%-oknak és egyéb támogatásoknak köszönhető. Mindez nemcsak az elmúlt években folyamatosan emelkedő színvonalú rendezvények finanszírozását, hanem tárgyi feltételeink, eszközparkunk fejlesztését is lehetővé tette.

A bevételek alakulását szemlélteti a következő táblázat és grafikon:

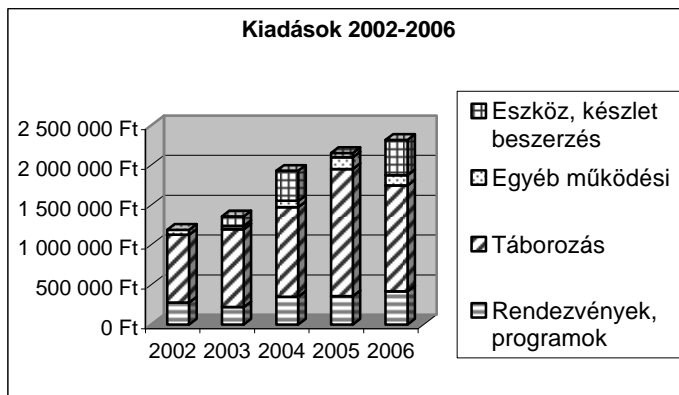
	2002	2003	2004	2005	2006
<i>Pályázatok</i>	200 000 Ft	290 000 Ft	550 000 Ft	400 000 Ft	660 000 Ft
<i>1%</i>	175 509 Ft	255 003 Ft	303 325 Ft	226 932 Ft	284 329 Ft
<i>Egyéb támogatások</i>	65 000 Ft	245 120 Ft	339 584 Ft	310 992 Ft	294 242 Ft
<i>Pályázatok, támogatások együtt</i>	440 509 Ft	790 123 Ft	1 192 909 Ft	937 924 Ft	1 238 571 Ft
<i>Saját bevétel</i>	715 920 Ft	956 234 Ft	932 353 Ft	1 118 037 Ft	1 521 588 Ft
Összes bevétel	1 156 429 Ft	1 746 357 Ft	2 125 262 Ft	2 055 961 Ft	2 760 159 Ft

A pályázati támogatások növekedésében jelentős tényezőt képvisel a Nemzeti Civil Alapprogram működési célú pályázata, amelyen 2004 óta minden évben eredményesen veszünk részt, (2004: 400000 Ft, 2005: 300000 Ft, 2006: 800000 Ft, ez utóbbi összegből a 2006. évi bevételek között még csak az I. részlet, 260000 Ft szerepel, mivel a II. részletet csak 2007-ben utalja át a Magyar Államkincstár). Túlnyomórészt az NCA – és részben más – pályázatokból (valamint kisebb mértékben saját forrásból) az utóbbi években számottevő eszközfejlesztést és készletbeszerzést hajtottunk végre, így minőségileg javultak működésünk technikai feltételei. 2003-ban a már előregedett sátorparkot bővítettük új sátrakkal, 2004-ben egy digitális fényképezőgépet és egy többfunkciós (nyomtató, fénymásoló, szkener) irodagépet, 2006-ban egy projektort és egy digitális videokamerát vásároltunk, valamint az NCA pályázat forrásaiból dalosfüzetet adtunk ki és jelvényeket készítettünk. A 2006. évi NCA pályázat II. részlete terhére szándékozunk 2007-ben egy laptopot és egy vetítővásznat beszerezni, ebből fedezzük 1%-os kampányunk, valamint e bemutatkozó kiadvány és a vele egy időben megjelenő szórólap kiadásának költségeit.

Kiadásaink alakulását összességében az alábbi táblázat és diagram mutatja be.

	2002	2003	2004	2005	2006
Rendezvények, programok	278 953 Ft	219 718 Ft	351 032 Ft	356 459 Ft	419 364 Ft
Táborozás	847 879 Ft	976 565 Ft	1 122 961 Ft	1 596 787 Ft	1 327 992 Ft
Egyéb működési	63 713 Ft	40 826 Ft	79 739 Ft	145 612 Ft	129 227 Ft
Eszköz, készlet beszerzés		121 200 Ft	376 796 Ft	54 800 Ft	442 207 Ft
Kiadás összesen	1 190 545 Ft	1 358 309 Ft	1 930 528 Ft	2 153 658 Ft	2 318 790 Ft

Abban, hogy csapatunk anyagi helyzete jónak mondható, hogy az országos átlagnál lényegesen olcsóbban visszük táborba a gyerekeket, hogy programjainkon értékes díjakat tudunk kiosztani, a pályázati forrásokon és egyéb támogatásokon kívül jelentős szerepet játszik az, hogy csapatunk soha nem fizetett munkabért vagy megbízási díjat (és ennek megfelelően járulékokat sem). Felnőtt és ifivezetőink, pártoló tagjaink és segítőink ugyanis teljesen térítésmentesen végzik munkájukat (még a táboroztatást is, sőt maguk is a táborozó gyermekekkel azonos részvételi díjat fizetnek). Emellett igen gyakran használják saját infrastruktúrájukat (telefon, Internet, gépkocsi) a csapat javára anélkül, hogy ezért költségtérítést kérnének, illetve kapnának.

TEVÉKENYSÉGRENDSZER

Több mint 40 éves múltra visszatekintő úttörőcsapatunknak évtizedek alatt kialakult, hagyományos programjai vannak, melyeket a nagy érdeklődésre való tekintettel évről évre megrendezünk (farsang, gyereknap, nyári tábor stb.), természetesen alkalmazkodva a mai kor igényeihez. Mindig próbálunk új, érdekes, aktuális, vonzó programokat szervezni.

Őnálló társadalmi szervezetté válásunk óta az év első rendezvénye a közgyűlés, amelyen a csapatvezetőség beszámol az elmúlt év eseményeiről és értékeli azt, valamint tájékoztatja a jelenlévőket a csapat pénzügyi helyzetéről. Ekkor beszéljük meg az éves programot, és négyévente itt választjuk újjá a csapatvezetőséget is. Mindennek kerete egy kakaó-parti, és a demokratikus jogok gyakorlása nem lehet akadály a fárasztó szavazásokat követő még demokratikusabb játéknak.

Ha az időjárás is úgy akarja (és 2007 kivételével ez eddig még mindig így történt), akkor január végén rendezzük meg a Hatalmas Havas Hajcihót, vagyis egy nagyszabású szánkóversenyt, ahol kicsik és nagyok mindenféle csúszó eszközzel mérhetik össze tehetségüket és szerencséjüket. Természetesen a védőital, a forró tea minden résztvevő számára biztosított.

Indulás előtt a résztvevők a Hatalmas Havas Hajcihón. Persze, van, akinek sikerül a kanyar bevétele, és van, akinek nem...

Az iskolai farsangi bált – mely fontos és népszerű kulturális esemény a község életében – hosszú évtizedek óta az úttörőcsapat szervezi. (2007-ben az összesen mintegy 400 szereplő és néző alig fért el az iskola épületében.) Korábban tematikus karneválok voltak (ezeken a csapatvezetőség által kiválasztott témáknak megfelelően öltöztek be az úttörőőrök, a kisdobosok pedig egyéni jelmezben szerepeltek), ma már mindenki saját öröme bárminek felöltözhet. Az ötletesebbnél ötletesebb jelmezeket az elmúlt években zsűri minősítette, ma minden szereplő jutalma a Szülői Munkaközösség által felajánlott csokoládé. Az ifiklub nemcsak a program szervezője, hanem jelmezt öltve maga is műsorral szórakoztatja a jelenlévőket.

A forradalom és a szabadságharc hőseit köszönti a tábortűz lángja március 15-én

Minden évben megemlékezünk az 1848/49-es forradalom és szabadságharc hőseiről. Régen akadályversenyt szerveztünk, eljátszottuk március 15-e eseményeit stb. Az utóbbi években ünnepi tábortűz mellett, közös énekléssel gondolunk vissza elődeinkre. Tesszük ezt azért, mert úgy gondoljuk, hogy ezek az együtt töltött percek maradandóbbak, mint egy ünnepi műsor.

A Föld napja alkalmából – melyről április 22-én emlékeznek meg világszerte – alsó és felső tagozatosok részére plakátpályázatot hirdetünk, így is hangsúlyozva a környezetvédelem fontosságát. Öröm látni, amikor az elkészült alkotásokból rendezett kiállítás

beborítja a csapatfalat. A rajzokat szakmai zsűri értékeli, és a legjobb alkotások készítői tárgyjutalomban részesülnek.

Május 1-jét minden évben majálissal ünnepeljük a határban, megismerve ezáltal szűkebb „hazánkat”, Gomba környékét. Ilyenkor bográcásban főzünk, sokat játszunk, s persze nem maradhat el a minden korosztály számára közkedvelt játék, a számháború sem.

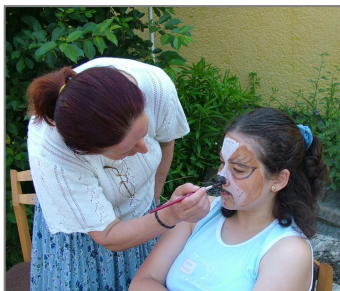
Májusban tesznek Dózsa-próbát azok, akik úttörőként tagjai szeretnének lenni úttörőcsapatunknak. Ez a próba egy egyéni akadályverseny, ahol az úttörőjelöltek nemcsak elméleti tudásukról adnak számot, vagyis arról, hogy mennyire ismerik a csapat életét, rendezvényeit, résztvevőit, hanem arról is, hogy milyen dalokat, játékokat ismernek, milyen gyorsan tudnak sátrat állítani stb. Próbájukat természetesen felkészítő csoportfoglalkozások előzik meg. Általában a 4. osztályosok vesznek részt a Dózsa-próbán, de az elmúlt években több példa is volt rá, hogy idősebbek, még 8. osztályosok is vállalták ezt a megmérettetést, mert a csapathoz akartak tartozni. (A Dózsa-próba teljesítése csak az avatásnak feltétele, a tagságnak nem. A csapat tagja bárki lehet, aki elfogadja az alapszabályt és fizeti a tagsági díjat, akár

olyanok is, akik később – akár ifiként vagy felnőttként – kapcsolódnak be a csapat tevékenységébe. Az avatás viszont egy ünnepélyes alkalom, amelyen azok vesznek részt, akik számára fontos, hogy ünnepélyes körülmények között fogadja be őket a csapat közössége. Az újonnan avatottak megkapják a csapat kítűzőjét, daloskönyvét, valamint az avatási emléklapot.)

Május végén ünnepi táborház mellett avatjuk kisdobosát a jelentkező elsősöket, valamint úttörővé a Dózsa-próbát sikeresen teljesítőket. Természetesen nem maradhat el a közös körjáték és az éjszakai kaland (elemlámpás számháború, bátorság-próba, cukorkeresés az erdőben). Az avatás másnapján a

A nyakkendő felkötése után a csapatvezető átadja a kítűzőt, a daloskönyvet és az avatási emléklapot

Gyermek-napi jelenetek

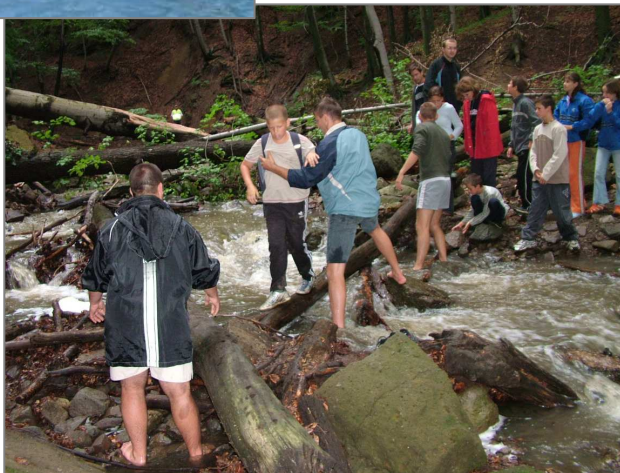
gyereknpra várjuk a falu apraját-nagyját. Itt minden gyerek megtalálhatja a számára érdekes „játékot”. Lehet lisztet fújni, lufit borotválni, gólyalábazni, tortát enni, diót törni, twiszterezni stb., hogy csak a legkedveltebb helyszíneket említsük. A különböző feladatok teljesítésével „pénzt” (bagom, batka) lehet szerezni, mely a nap végén ajándéktárgyakra váltható. Innen senki sem megy haza üres kézzel! De üres gyomorral sem, köszönhetően a szülők finom paprikáskrumplijának és a Szülői Munkaközösség által felajánlott jégkrémnek. Nekik köszönhetjük, hogy az elmúlt években kölcsönzött játékokkal (légvár, ugróasztal) még izgalmasabbá tették ezt a napot.

Nyáron kerül sor a sokak által várva várt táborra, melynek helyszíne hosszú éveken keresztül saját táborunk volt Dunavarsányban, az utóbbi 8 évben pedig az ország más-más vidékeit ismertük meg.

Nem mindenkinek sikerül a „vadló” betörése (Cserépváralja, 2006.)
Vízi vetélkedő Győrújbarátban (2002.)
Átkelés az Ilona-patakon (Parádfüred, 2005.)

Nyolc-kilenc felejthetetlen nap vár azokra, akik kedvelik a kalandot, a kirándulást, a strandot. Minden évben tematikus tábor szervezünk, így volt ez korábban már Dunavarsányban is, azóta pedig a Hegyhátszentjakabon táborozó görög istennekként és félistennekként teljesíthettük a Héraklész-próbát, megkoronáztuk István királyt Esztergomban, Zalaszentlászlón angol, görög, ír, olasz és spanyol csapatokként vetélkedtünk a „Játék határok nélkül” táborban, legutóbb pedig indiánok voltunk Cserépváralján, hogy csak a legemlékezetesebb éveinkről szóljunk.

Szeptemberben rendezük meg a „Süssünk-főzzünk korszerűen, egészségesen!” gasztronómiai vetélkedőt, melyen 3 fős csapatok mutatják be konyhaművészeti tudományukat. Több olyan gyerek volt már, aki kipróbálva ön-

Nehéz helyzetben van a zsűri...

...ha ilyen gasztronómiai remekműveket kell elbírálnia

magát itt kapott kedvet ahhoz, hogy ezt a tevékenységet válassza hivatásául.

Októberben tábori találkozón elevenítjük fel a nyári élményeket, megnézzük a táborban készült fényképeket, videofelvételeket, és egy kicsit már a jövő nyárra gondolunk.

November elején kaszinóba hívjuk azokat, akik szeretnek játszani, és persze nyerni. Társasjátékokat lehet kipróbálni, „pénzt” nyerni s azt hazavihető játékra költeni. A kakaó és a kalács természetesen ilyenkor sem maradhat el!

November végén csapatunk szervezi és rendez a falu egyik legjelentősebb kulturális eseményét, a Ki mit tud?-ot. Az iskola apraja-nagyja bemutatja ilyenkor, hogyan tud verset mondani, énekelni, táncolni, hangszeren játszani. A produkciók nagy száma miatt az elmúlt néhány évben ezt a rendezvényt kétnapossá kellett bővíteni. Az ifjú „művészeket” zsűri értékeli, s a tárgyjutalom mellett a legnagyobb ajándék, hogy a legjobbakat a Fővárosi Nagycirkusz egyik előadására visszük.

December elején hozzánk is megérkezik a Mikulás az úttörőcsapat, a diákönkormányzat és a szülői munkaközösség közös szervezésében. A felsősök által készített ajándékot és egy kis édességet hoz a puttonyában az alsósok számára.

Évről évre ismétlődő, rendszeres programjainkon kívül csapatunk számos alkalommal szervez kirándulást, akadályversenyt, vetélkedőt, járőrversenyt.

DUNAVARSÁNY – DOMARIBA-SZIGET, 1984-1999

Minden gyermekszervezet programjának betetőzése a táborozás, a romantikus játék, a sport, a természetből kisarjadó szabadság mámoros öröme, amelyre egész éven át várnak a gyerekek, és amelyre hosszú hónapokon át készülnek a felnőttek. Sokféle tábor van: lehet sátrazni vagy bungalókban, esetleg tábornak nevezett üdülőkben eltölteni egy-két hetet; lehet vízparton vagy hegyekben, erdőben, réten, falu szélén vagy városban programot szervezni, vagy „hagyni a gyerekeket, hogy jól érezzék magukat”. A mi csapatunkban a sokrétű, színes programnak, a romantikus sátrazásnak voltak hagyományai és lelkes hívei. Az 1980-as évek elején azonban egyre magasabb komfortfokozatú táborok épültek, miközben a sátoztáborozás lehetőségei egyre inkább szűkültek. Akkoriban fogalmazódott meg az elképzelés: saját tábort alakítunk ki.

A táborhely

Évekig kerestük a helyet és mérlegeltük a lehetőségeket, mígnem 1984-ben ránk mosolygott a szerencse: az akkori ráckevei úttörőelnök közreműködésével kerültünk kapcsolatba a Pilisi Állami Erdőgazdaság Ráckevei Erdészetének vezetőjével. Kiderült, hogy van egy területük, amelyet alkalmasnak tartanak, és át is adnának táborozásra, sőt segítenének is a táborhely kialakításában, csak nem találnak hozzá üzemeltető partnert.

Már az első helyszíni szemle sikeres volt: egy hektárnyi nyárfás-bozótos terület, meg egy épület négy helyiséggel. Körös-körül csak erdő és víz. Erről álmodtunk. Megkötöttük az erdészettel a megállapodást.

Domariba! Másfél kilométer hosszú sziget Dunavarsány közelében a Ráckevei-Duna-ágban, a legnagyobb szélessége is alig 150 méter. Vadregényes rengeteg, a parton horgászstégek, a horgászokon kívül sehol egy teremtet lélek. Ideális táborhely annak, aki a nomád táborozást szereti. És mi nagyon szerettük.

Táborhelyünk már volt, felszerelésünk viszont szinte semmi. De ismét ránk mosolygott a szerencse. Ebben az évben számolták fel a korábbi balatonszemesi KISZ-tábort, és az igencsak elöregedett sátrakat odaadták annak, aki hajlandó volt elszállíttatni. A szomszéd falu, Úri iskolaigazgatója egy pótkocsis teherautónyi ponyvát szállíttatott el, gondolván: jó lesz valamire. Használni ugyan nem tudták, részben, mivel ők a vándortáborozásra „szakosodtak”, részben, mert csak ponyvákat kaptak, vázakat alig. Átvettük tőlük a teljes készletet, cserébe tíz évre évi egy turnust ingyenesen megkaptak Dunavarsányban.

Közeledett a szezon, de a táborhelyen a sátrak kiszemelt helyén embernél magasabb bozót terpeszkedett, az épületet is rendbe kellett hozni. Temérdek munka volt. Csapatunk Pártoló Testületéhez fordultunk segítségért, és megmozdult a falu.

Jöttek busszal, teherautóra szerelt padokon zötykölődve, személykocsikkal. Mindig jókedvűen tréfálkozva, tetre készen. Kaszával, csőfogóval, ásóval, gereblyével. Hoztak fűnyírót, hegesztő apparátot, motoros fűrészt. Meszelték, takarítottak, fát

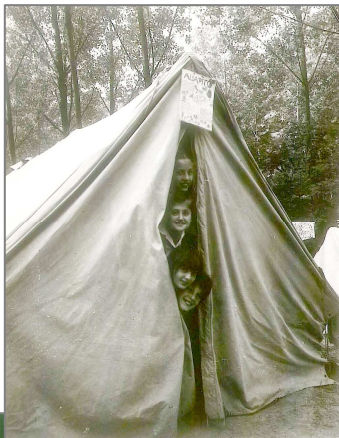
vágtak, fűvet vetettek. Kutat fúrtak, bozótot irtottak, betonoztak, villanyt szereltek. Nem egyszer, nem kétszer, hanem éveken keresztül.

Az erdészet is nagyon sokat segített. Stéget építettek a tábor előtt, ahol kiköthettünk, napozhattunk. Esőbeállókat készítettek a tűzrakóhelyek mellett, ahol vacsoránkat főztük, valamint egy nagyobb fa építményt, ebédlőnek a konyha mellé. A tábor tőzsomszédságában labirintust alakítottak ki. Hosszú kapcsolatunk során mindvégig éreztük segítőkészségüket, gyermekszeretetüket. Nem véletlenül kapta meg az erdészet vezetője csapatunk legmagasabb kitüntetését, a Dózsa Emlékklapot.

Ahogy ez a tábor kinőtt a rengetegből, az maga volt a csoda. A közös akarat, az együttműködés csodája. Saját táborunk lesz, ahol felejthetetlen pillanatok, nagyszerű kalandok várnak gyermekeinkre.

Szezonkezdetkor mindig az ifik érkeztek először. Napokig tartott, amíg a pótkocsis teherautóról lepakolták, helyére szállították a felszerelést, felállították a sátrakat, a zuhanyzót, a zászlórudat, összeszerelték az ágyakat, berendezték a tábort. Mire az első turnus táborozói megérkeztek, maga a Paradicsom várta őket. A mi szerény Paradicsomunk. Mert mosakodni persze lavórból kellett a mosdósátorban, a melegvizet üstben forraltuk (később zuhanyozót is készítettek nekünk a térszben, igaz, csak két zuhanyállással, és a vizet a nap melegítette, mégis, micsoda fényűzés volt!), s az árnyékszék sem volt luxuskivitelű, de ezt meg lehetett szokni. Még a szűnyogcsípeket és a kullancsok támadását is. Viszont miénk volt a sziget, az erdő, a Duna.

Az első Domariba-szigeti táborunkban (1984-ben) még ilyen „B” típusú sátraink voltak (jobbra)

A táborhely az 1985-től használt sátrakkal

Sátrak

1984-ben még csak néhány kisebb, ún. „B” típusú sátrat és saját sátrakat tudtunk felállítani, a nagy katonai sátrakhoz nem volt rudazat. Ismét a szülők siettek segítségünkre. Szakértő meszteremberek méricskéltek, tervezgettek, majd közölték az anyagigényt.

Több mint hat mázsa vascsőre volt szükség a vázak elkészítéséhez. Vascső viszont sokféle van, sokféle árban és nekünk alig volt pénzünk. Felkerestem hát egyik pártoló tagunkat, aki a VASÉRT központjában dolgozott, és elmondtam neki, mire van szükségünk, és mennyi pénzünk van. Pár nap múlva telefonon keresett: „Tatabányán van megfelelő mennyiségű és minőségű cső a megbeszélte árban.” „Azonnal keríték teherautót, még ma érte megyünk, szólj, hogy addig ne adják el.” „Ha nem probléma, már felrakattam. A teherautó már indulna Gombára, csak még azt kérdik, hol rakják le?” A csövek végül egy másik pártoló tagunk udvarán kötöttek ki, ahol a következő hetekben az erre a célra szerveződött brigád vágott, hegesztett, s a második évben már tíz nagy katonai sátrunk állt Dunavarsányban. Az előzetes számítások olyan pontosak voltak, hogy alig pár méter cső maradt ki. Abból viszont szétszedhető zászlórúd és bográcsállvány lett – ráadásként. Ezeknek a katonai sátraknak a ponyvái már akkor sem voltak újak, amikor hozzánk kerültek, s az évek során még jobban elhasználódtak. Így aztán apránként fel kellett újítanunk a sátorparkot. 1985-ben kaptunk egy, a honvédségnél rendszeresített tízszemélyes, alumíniumvázás sátrat, majd 1988-89-ben további négyet vásároltunk. Az új sátor a korábbiaknál lényegesen jobb minőségű és főleg gyorsabban felállítható volt. 1988 után már csak ezt az ötöt használtuk, mellettük az évek múltával egyre több saját sátor sorakozott.

Hajók

A sziget persze számtalan kalandot kínál, de a csak pár lépésre fodorzó vízfelület csábításának is nehéz ellenállni. Mit ér egy vízparti tábor csónak nélkül? Az ám, csakhogy egy valamire is jó csónak (esetünkben legcélszerűbben egy őrsi hajó) kisebb vagyona kerül, erre pedig végképp nem volt keretünk. Az első években a dunavarsányi víziúttörőktől (az ő csónakházuk alig egy kilométerre volt a tábortól) kaptunk kölcsön egy őrsi hajót (ez volt a DV-I.), amelyet ők ritkán használtak. Közben azonban más lehetőségeket is kerestünk, és csakhamar találtunk is. A szigetszentmártoni víziúttörőknek ugyancsak több hajójuk volt, közöttük egy – feltehetőleg egykori szovjet katonai – alumínium csónak, amit nem használtak. Így azután ezt jelentéktelen összegért eladták nekünk. Amikor az ifik először megérkeztek vele a táborba, azonnal nevet is kapott. A hajó orrán ugyanis még látható volt az egykori felirat: ЦАПА, amit a cirill betűket nem ismerő gyerekek ЦАПÁ-nak olvastak ki. Éveken keresztül ez volt a vízi járművünk. Igaz, körülményes volt benne evezni, lassú járású volt, de szükség esetén 15-20 gyerek is belefért, és szándékosan sem lehetett felborítani.

A ЦАПА

Vízen a tábor! – flottaparádé a Dunán csupa gombai matrózzal

Mentőmellényeket és evezőket vásároltunk, a táborozók megtanulták a vízi közlekedés alapvető szabályait, az ifik közül többen kishajóvezetői vizsgát tettek. Előfordult, hogy saját és kölcsönkapott csónakokból kisebb flottát sikerült

összeállítanunk, ilyenkor az egész tábor vízre szállt és szabályos flottaparádét rendeztünk. Egyik ifink csónakmotort vásárolt, ezzel időnként megkönnyítettük az evezősök dolgát, és – sajnos – később nélkülözhetetlenné vált.

1993 telén ugyanis ellopták a CÁPÁ-t. A hajót minden szezontól kezdve vízre tettük, szezont végén pedig kiemeltük, és egy fához láncoltuk. A kiemelés komoly mutató volt: Egy teherautó húzta az orrára kötött láncot, 8-10 ember pedig emelte-tolta a hajót. Biztosak voltunk benne, hogy az erdő közepéről – daru nélkül – nem lehet elszállítani. Tévedtünk. Akkoriban egyre nagyobb árat lehetett kapni az alumíniumért, és a hajó több mázsás volt, az erdőben pedig télvíz idején nem járt senki. Tettünk ugyan feljelentést, de a nyomozást később megszüntették, a CÁPÁ pedig sohasem került elő.

Az évek során a csónak nélkülözhetetlen kellékévé vált a tábori programnak (például minden turnus programjában szerepelt egy kirándulás a tököli parkerdőbe, ilyenkor csónakkal szállítottuk át a gyerekeket a túlsátra), s gyakran nemcsak személy-, hanem teherszállításra is használtuk (az uzsonnát és egyéb felszerelést legtöbbször a CÁPÁ vitte a strandra). Most pedig itt állunk hajó nélkül. Valami tenni kellett. Egyik ifinknek nagyszerű ötlete támadt: levélben segítséget kért a MAHART vezérigazgatójától. S bár alig mertük remélni, ismét mellénk szegődött a szerencse: a vezérigazgató úr döntése alapján egy szolgálaton kívüli uszály mentőcsónakját bocsátották rendelkezésünkre, amelyet éveken keresztül minden szezont elején átvehettünk a hajógyári szigeten, s – a már említett csónakmotor segítségével – lehajóztunk vele Dunavarsányba, majd szezont végén ugyanígy visszahajóztunk.

Modell-táborok

Dunavarsány nem csak új és állandó táborhelyet jelentett számunkra, hanem lehetőséget egy új, a korábnál tudatosabb táborozási koncepció kialakítására. 1985-től kezdődően szerveztünk itt, azután későbbi táborhelyeinken tematikus táborokat. Ezek lényege a következőkben foglalható össze:

1. A táborozás évente változó, de az adott évben egységes koncepcióra épül, amely keretbe foglalja a tábori programokat, az értékelési rendszert és a táborozás minden eseményét.
2. A csapatvezetőség által elfogadott koncepció alapján az ugyancsak a csapatvezetőség által felkért és megbízott táborvezető irányításával a táborvezetőség tagjai és az ifik már hónapokkal a táborozást megelőzően kidolgozzák a program részleteit, és felkészülnek annak megvalósítására.
3. A táborozó gyerekek már jóval a táborozás megkezdése előtt megalakítják csoportjaikat, megismerik a csoportok vezetőit és a keretprogramot, amelyre azután közösen készülnek fel.
4. A koncepciót és a programot lehetőség szerint részletesen dokumentáljuk annak érdekében, hogy az a későbbiekben is hozzáférhető és – más körülmények között, megváltozott környezetben is – adaptálható legyen.

E kiadvány jellege, a terjedelmi korlátok nem teszik lehetővé, hogy e táborok akár csak egyikéről is részletesen beszámoljunk. Ehelyett mindössze néhány ötletet, jellemző mozzanatot mutathatunk be az elmondottak illusztrálására, bízva abban, hogy érzékeltetni tudjuk e táborok jellegét, hangulatát. (Modelltáborainkat részletesebben bemutató módszertani kiadványunk 1996-ban jelent meg *Így táborozunk mi* címmel a MÚSZ gondozásában.)

Első tematikus táborunk 1985-ben a hely adottságait és hangulatát szerencsésen kihasználó *Kincses sziget* egyszerű kerettörténetére épült. A szigeten valahol kincsek rejtettek el. A kincs (egy ifik által tervezett és nyomtatott áramköri lemezre maratott érmeket tartalmazó ládika) azé a csoporté lesz, amelyik megtalálja. A kincs helyére vonatkozó információkat (térkép-részleteket, ill. szöveges információkat) a programokon való aktív részvétellel, versenyeken elért eredményekkel, a közösség számára hasznos tevékenységgel lehetett kiérdemelni. Amelyik közösség úgy gondolta, rájött a kincs hollétére, jelentkezett a táborvezetőnél, kérhetett szerszámokat (ásót, fejszét stb.), és elhagyhatta a tábort. A játékszabály szerint egyszerre csak egy közösség tartózkodhatott a tábor területén kívül. Az első kísérletek persze sikertelenek voltak, de ahogy teltek a napok, egyre gyakrabban indultak a csoportok kincskeresésre, emellett elkeseredett küzdelem folyt a még hiányzó információkért. Soha ennyi önkéntes mosogató, favágó, vízhordó, versenyző gyereket nem láttunk, mint ezekben a napokban. Végül az utolsó előtti, kilencedik napon siker koronázta az egyik csoport kutatását. Szóban le sem lehet írni azt a diadalmenetet, amelynek keretében behozták a ládikát a táborba!

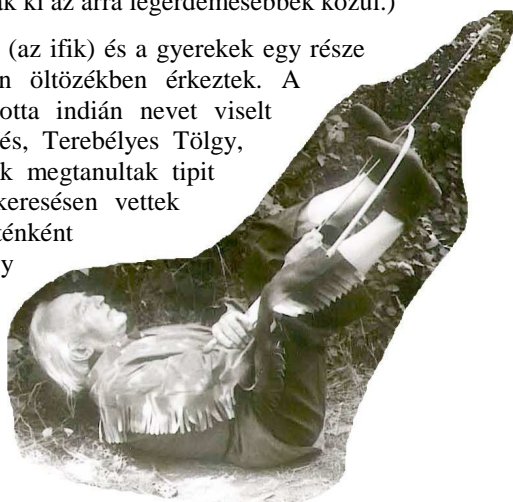

Domariba kincse, 1985

A **Domariba Alkotmányos Köztársaság** (DAK) koncepciója szerint a sziget-állam demokratikus berendezkedésének elveit kellett kidolgozni és a gyakorlatban megvalósítani. A szigetet négy tartományra osztottuk, a tartományok lakói (a táborozó őrök) képviselőket választottak, akiknek részvételével és a táborvezető-főkormányzó elnökletével már az első napon sor került az alkotmányozó nemzetgyűlésre. Ez megalkotta, majd a főkormányzó kihirdette a köztársaság alaptörvényét (amely persze magában foglalta a tábori élet alapvető szabályait is), amit azután becsületbeli kötelessége volt mindenkinek betartani. Az alkotmányozó nemzetgyűlés ezt követően parlamentté alakult, amely a táborozás során rendszeresen ülésezett. A köztársaságnak lobogója, saját pénze, sőt belső rendfenntartó erői is voltak.

A **Mátyás király táborban** a táborozók reneszánsz környezetbe csöppentek, annak minden – a körülményekhez mérten elképzelhető – kellékével (jelmezek, díszletek) együtt. Nemcsak a programok, hanem a szóhasználat is a kort idézte. A táborvezetőt (Mátyás királyt) fenségnek illett szólítani, a táborozók természetesen nemes urak és úrhölgyek voltak, az ügyeltesek palotaszolgálatot teljesítettek, még a tisztségek is a szituációhoz igazodtak: volt kincstárnok, udvarmester és gyakran megfordult az udvarban a Fekete Sereg fővezére is. (A Fekete Sereg harcosait egyébként szigorú próbán válogatták ki az arra legérdemesebbek közül.)

Az **Indián táborba** a törzsfőnökök (az ifik) és a gyerekek egy része is gyönyörűen kidolgozott indián öltözékben érkeztek. A táborban mindenki maga választotta indián nevet viselt (Szelíd Patak, Távoli Mennydörgés, Terebélyes Tölgy, stb.). A táborozás során a törzsek megtanultak tipit építeni, bölényvadászaton, nyomkeresésen vettek részt, fejdíszeket készítettek, esténként indián meséket hallgattak, sőt egy véletlenül odatévedt vadlovat is megszelídítettek. (A teljes igazság kedvéért meg kell említeni, hogy a vadló már érkezésekor is nagyon szelíd – és főleg fáradt – volt.) Ebben a táborunkban alakult ki az a hagyomány, hogy a tábor elején meggyújtott indián tűz a táborozás során nem aludhatott ki – ez a mindenkori örök egyik legfontosabb feladata volt.

Fehér Szarvas (Dr. Jáki Ferenc) bemutatja, hogyan vadásztak az indiánok madarakra

Domariba-szigeti indián lányok

ők maguk részt vettek a tábor kialakításában, felújításában, komfortosabbá tételében. S bár táborainkban rendszeresen részt vettek egészen kicsi, például első osztályt végzett gyerekek, sokan voltak, akik szívesen hozták volna el a még kisebbeket is, hogy élvezzék a természet adta lehetőségeket, szokják a tábori körülményeket – egyelőre szigorú köztisztviselők nélkül. Ezeknek az egyhetes turnusoknak nem volt szervezett programjuk, hiszen a – gyakran még pelenkás – apróságok ellátása, felügyelete meglehetősen sok figyelmet és időt igényelt. Rendszerint többféle ételt kellett készíteni, és fokozottan ügyeltünk a higiénés szabályok betartására is. (Egy alkalommal az ÁNTSZ ellenőr meg is jegyezte, hogy csodálkozik rajtunk, ő bizony nem hozná ilyen körülmények közé a saját gyermekét – de kifogásolnivalót nem talált.) Így a nappalok rövid kirándulásokkal, fürdéssel, játékkal, pihenéssel teltek. Régi barátok jöttek össze újra, volt miről beszélni, közben a táborban mindig akadt javítani-vagy egyéb tennivaló. Eközben mindenki ugyanúgy vigyázott a saját gyermekeire, mint a többiekére. Esténként pedig – miután lefektettük a gyerekeket – újra a régi időket idéző hangulatban gyűltünk össze az elmaradhatatlan táborújság körül. A vidám

Voltak persze más tematikus táboraink is: Honfoglalás, Időgép, 1848/49. Külön említést kell tennünk azonban az ezektől jellegében eltérő, de ugyancsak modell értékű, több alkalommal nagy sikerrel megrendezett családi táborról. A Domariba-szigeti tábor ugyanis nem egyszerűen az úttörőcsapaté volt, hanem az egész falué. Gyakran jöttek ide látogatóba szülők, régi ifik és olyan pártoló tagjaink is, akiknek már a gyermekeik is kinőttek a táborozók sorából, de

Árpád pajzsra emelése, 1995

éneklés, tréfálkozás csak akkor szakadt félbe, ha valamelyik sátorban felsírt egy gyerek – ilyenkor minden anyuka rohant a sajátjait is megnyugtatni.

A tábort évente június végén, július elején építettük fel és augusztus végén bontottuk le. Egy-egy szezonban öt-hat turnus követte egymást. Gyakran jöttek Dunavarsányba táborozó csoportok a Gombához közeli településekről, de az ország távolabbi vidékeiről is. Rendeztünk itt megyei ifiképző tábort és ifivetélkedőt, de sok éven keresztül voltak szívesen látott vendégeink táborozó cserkészcsapatok is.

A kilencvenes évek végére eljárt a dunavarsányi tábor felett az idő. Szigorodtak a közegészségügyi feltételek: a tábori kút vizének magas volt a vastartalma, ezért már évek óta másfél kilométeres távolságból hatalmas ballonokban hordtuk az ivó- és mosogatóvizet. 1997-től kezdődően azonban az ÁNTSZ már a mosakodáshoz is ivóvíz minőségű vizet írt elő, s ezt a feltételt nem tudtuk teljesíteni. Sikertelen kútúrású kísérletek után felhagytunk a próbálkozással. Időközben megváltoztak a táborozási szokások is. Szülők és gyerekek egyre inkább a komfortosabb táborokat részesítették előnyben, ahol épületekben lakhattak, hideg-meleg folyóvíz állt rendelkezésükre, s a zsebpénzüket is elkölthették a büfében, ajándékboltban – mindez a nomád táborban nem volt lehetséges. Egyre romlott a közbiztonság: a külterületen fekvő tábor ellenőrizhetetlen volt, az épületet rendszeresen feltörték, ami mozdítható volt, azt elvitték az ismeretlen látogatók, utóbb már nemcsak az épülethez vezető elektromos kábel, de az oszlopra szerelt transzformátor is eltűnt. 1999 óta már csak ifik keresik fel – nosztalgiából – a táborhelyet.

Mégsem szomorú ez a történet. Mert bár túllépett rajta az idő, a dunavarsányi tábor fél emberöltőn keresztül sok száz gyermeknek szerzett felejthetetlen pillanatokot, életre szóló élményeket, s egy egész falunak mutatta meg az összefogásban rejlő lehetőségeket. A felszerelés nagy része tönkrement vagy ellopták, a takarókat és szivacsokat felajánlottuk az árvízkárosultaknak, de szinte minden gombai gyereknek van hálózsákja, az ifiknek pedig saját sátruk, amit magukkal visznek az összkomfortos táborokba is. Dunavarsány egy életérzés volt, s hogy mit jelentett – s jelent sokaknak még ma is –, talán a következő sorok illusztrálják legjobban:

1988. július 13.

Na mi van öreg? Olyan furcsán fátyolos a tekinteted. Eltelt a tíz nap! Mégis, mire számítottál? Azt hitted, tán örökké fog tartani? De ne aggódj! Hiszen hazaviszed magaddal (és ha akarod, jövő nyárig őrizheted) a dunai szél illatát, az erdő hangjait, a tűz fényét, a társaid kézfogását. Ha egy kis élményt nyújtott, ha egy kis emléket hagyott neked – akkor már érdemes volt együtt lenni a csak tíz napig is tartó csodában.

*(Ismeretlen naplóíró
jegyzete egy dunavarsányi tábori naplóban)*

RÓLUNK ÍRTÁK

**Rendezz
az őrödnek egy
kalandos őrsi játékot!
Bemutatják a gombai úttörő-
csapat
Mókus őrskének tagjai
és az őr barátja
Czeplédi János
ifivezető**

Ha elbújt az ifjűvezető...

AZ IFIVEZETŐ ÁTADJA A KÜLÖNÖS MEGHÍVÓT!

Ebben csak annyi állt: „Mókus őr!
Holnap reggel 8-kor legyetek a
Csukásban. A
többi ott
tudjátok
meg!”

Ha nem
is volt
valami
bőbeszédű az a
meghívó, az
egész őröt már

reggel félnyolc a tett helyszínén
találta. Ott azonban egy teremtett lélek
nem volt. Azt hitték megtréfálták őket,
amikor észrevették az első útjelet. Erre
vezet a jó út. Igen ám, de utána mindjárt
egy mélyvízű patak következett. Mellette két
rajz.

A KIHÍVÓT SEHOL SEM TALÁLNI, DE EGYRE TÖBB AZ AKADÁLY

Az egyik patakon átlendülő fiút, a másik egy
egyensúlyozó leányt ábrázolt. Ez segítség
volt, mi is így keltünk át a vízen. A domb
tetején láttuk meg a kabátját a fán, máris
szaladtunk felfelé, de ott csak egy levelet
találtunk: „Mókusok! Hadd lássam, ki céloz a
legjobban! Én már látlak benneteket, tehát
pontosan jegyzem a találatokat.” Felkészülni,
vigyázz, tűz! – adta ki a jelszót őrsvezetőnk. A 10
méterre levő régi géproncsra máris becsapódtak a

találatok. Volt még árokugrás, futás és ügyességi feladat is, mire megláttuk a fán a jelzést: „Mókusok! Itt vagyok!” Már csak kúszásból, zaj nélküli megközelítésből kellett ügyeskednünk, és rátaláltunk az őrs barátjára.

*

A játékot próbaigazolás, egy jó közös ének, egy mini vetélkedő a község történetéből és egy gyors szalonnasütés zárta. Csak ennyi történt, elbújt az ifivezető, és mi megtaláltuk.

H.M.

(Őrsvezető, 1977. szeptember)

Mi és a 6 pont

Életükről faggatom a kisdobosokat, a 4092. számú Dózsa György Úttörőcsapat Pingvin őrsét, arról, hogy mit tesznek fogadalmuk, törvényeik szellemében.

- Nagyon szeretünk játszani meg kirándulni. Az ősszel a Cipóhegyen voltunk. Hunyóztunk és fociztunk – meséli Bagó Péter sportfelelős.
- Hegyet másztatok?
- Az csak egy domb, itt nem messze az iskolától, de egy kicsit megizzad az ember, amíg felér a tetejére – pontosít Margit.
- Kevés fiú van az őrsben. Mégis szerettek focizni?
- Nem az a fontos, hogy fiú vagy lány valaki, hanem hogy szeret-e játszani! Kézilabdáztunk is – mondja Gyarmati Csilla őrsvezető-helyettes.
- Gyakran vagyunk a szabadban. A kinti munkát is szívesen végezzük. A Szurdikban utat javítottunk...
- Letakarítottuk a járdáról a sarat és a faleveleket, meg havat söpörtünk – egészsíti ki az őrsvezető.
- Mindenki nagyon szorgalmas volt. Meg is dicsérték az őrsöt.
- Csak azt nem tudtuk eldönteni, hogy kis vagy nagy lapátot vigyünk. Még vitatkoztunk is. A fiúk azt mondták, hogy ők már a nagyot is bírják, de aztán kiderült, hogy egy kis idő után a kis lapát is nehéz lesz.

Csordás Mariann egészségőr arról is beszél, hogy a testvéreiknek meg az ovisoknak közösen készítettek ajándékokat, s már most készülnek az anyáknapra köszöntésre is. Filcből, színes anyagokból virágképeket, könyvjelzőket varnak, ragasztanak.

Előveszem a zsebkönyvet, s az eddig hallottakat próbáljuk a kisdobostörvény pontjaihoz illeszteni.

- Hogy álltok az igazmondással? Nincs füllentős, nagyotmondó az őrsben? – kérdezem.
- Előfordul. De az ilyen gyorsan kiderül, s aztán szégyenkezik, aki hazudik.
- Megbüntetitek?
- Olyan is volt már, mert ha valaki gyakran nem mond igazat és a szép szó nem használ, azzal tenni kell valamit.
- De úgy büntetünk, hogy jóvátehesse a hibáját. Ha megjavul, akkor szent a béke!
- Különbén is: sokszor számítunk egymásra. A tanulásban is segítünk, akinek kell.
- Ha megbetegedik az őrsből valaki, még össze is kapunk, hogy ki menjen megmutatni a leckét. Ilyenkor együtt tanulunk.

A Pingvin őrs kisdobosairól változatos, érdekes kép alakult ki. Sok minden érdeklí őket, szívesen dolgoznak egymásért, másokért.

Úgy élnek, ahogy nagyon sok kisdobosőrs az országban: nem beszélnek a 6 pontról, de teljesítik fogadalmukat.

Szarvas László

(Őrsvezető, 1981. február)

Milyen a jó rajtitkár?

Nem futok a rajvezetőért

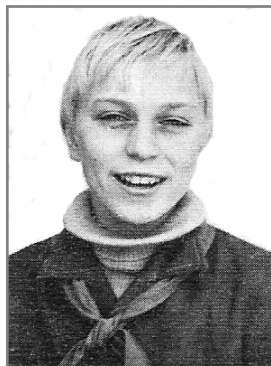
Macza István, a hetedikes II. Rákóczi Ferenc raj titkára. Ötödik év végén kapott bizalmat közösségétől. Elődjét leváltották, mert elégedetlenek voltak a munkájával.

Kicsit féltem a választás után: el tudom-e látni a rám bízott feladatot. A zánkai táborozás erősített meg abban, hogy meg lehet tanulni a vezetést, és érdemes dolgozni a társaimmal, a társaimért.

Pista mindig mosolygós. Azt hiszem, kedvessége is segítette őt abban, hogy már második éve elégedettek vele és a munkájával.

Szerény, de határozott – mondta róla valaki a rajból. Jó tanuló. Kedvenc időöltése a bélyeggyűjtés és a kis képek rendezése.

Jól indult az éve – mondja, miközben rajmunkatervet rak elém. – Hivatalosan havonta tartunk rajösszejövetelt, de máskor is találkozunk. Van vita, néha még veszekszünk is a tennivalókról. Ilyenkor nehéz lecsendesíteni a rajt, igazságot

tenni. De nem szoktam a rajvezetőért futni – ha nincs éppen jelen az összejövetelen –, valahogy mindig megoldjuk a dolgot.

Voltunk a Pilisben, de legalább olyan jól sikerült a tsz-látogatás. Már voltunk szánkózni a Horgacsosban, s mert mindenkinek tetszett, ugyanott versenyt is rendezünk, amelyre a nyolcadikosokat is meghívjuk. Folyik a készülés a raj Ki mit tudra. Szeretnénk jól szerepelni a csapatbemutatón.

Már kész a tavaszi terv is. Pisti megmutatja a biciklitúra térképét. A cél Szentmártonkáta lesz, ahol megnézik a falumúzeumot.

A rajvezetőség elkészítette a tavaszi ünnepek tiszteletére hagyományosan rendezendő raj akadályversenyt. De ez még titkos, nem beszélhetek róla!

Macza Pista az egyik legjobb vezetőnk. Jó szervező és ért a gyerekek nyelvén – véleményezi a csapatvezető. – Autó-motor szerelő szeretne lenni. Ha munkáját is hasonló szeretettel és szorgalommal végzi majd, sikeres ember lesz.

Szerzőségi megjelölés nélkül

(Őrsvezető, 1981. február)

Életképek a gombai úttörőcsapatról

Úttörőtanácsunk tevékenységének érdekes színfoltja a Dózsa-próba szervezése. Az első osztályosok felvételi próbáját Csillagpróbának, a negyedikesekét Dózsa-próbának nevezzük. Az úttörőtanács folyamatosan figyelemmel kíséri a felvételi próbára való felkészülést, majd áprilisban – szigorú titoktartás közepette – akadályversenyt állít össze a negyedikesek számára a Dózsa-próba követelményeiből. A tanács tagjai az állomásvezetők. Ezt követően az úttörőtanács javaslatot tesz arra, ki avatható.

Az úttörőtanácsot az úttörőparlament tavaszi ülészsaka választja. A titkára és a tagokra – széleskörű tájékozódás után – a leköszönő úttörőtanács nyolcadikos tagjaiból álló Vének Tanácsa tesz javaslatot, amelyet a parlamenten nyilvános vita követ. Ilyenkor véleményt mondanak a felnőtt úttörővezetők is, de előfordult már olyan eset, hogy az úttörőtanács titkárát a nevelőtestület egységes állásfoglalása ellenére választották meg.

KUKKANTÓ¹

1974 novemberében csapatunk ifjúvezetői határozták el a lap megalapítását, majd ezt követően hosszú ideig belőlük állt a szerkesztőbizottság is.

¹ Az úttörőcsapat lapja, 1974 és 1993 között 121 száma jelent meg.

Büszkén mondhatjuk el, hogy a lap fennállása óta minden címlap más és más, az ára viszont 12 esztendő óta állandó.

DÓZSA-EMLÉKLAP

„A csapatvezetőség Dózsa Emléklapot alapít, amelyet azok a

személyek (úttörők, úttörővezetők vagy az úttörőmozgalmon kívül álló, de az úttörőcsapat munkáját odaadóan segítő felnőttek) kaphatnak meg, akik kimagaslóan sokat tettek úttörőcsapatunkért. A Dózsa Emléklap odaítéléséről a csapatvezetőség és az úttörőtanács közösen dönt” – írja a **KUKKANTÓ**.

Testületünk² nélkül nem vághattunk volna bele önálló táborunk kialakításába, ezért előzőleg ki is kértük a véleményüket. Azóta, ha munka van, jönnek segíteni. Jönnek saját kocsikon, jönnek a Tsz-től vagy az állami gazdaságtól kölcsönként buszon. Annyian, hogy legutóbb is tíz jelentkezőt le kellett beszélni, mert túl sokan voltak.

Van olyan pártoló tagunk, aki szakkört vezet, és van olyan, aki a névadó ünnepek műsorát állítja össze és tanítja be. Ezen kívül persze sokat jelent csapatunknak az a tízezer forint nagyságrendű támogatás, amit Pártoló Testületünkől kapunk évente, különböző címeken.

TÁBORUNK

Hosszas keresgélés után Nemoda István akkori megyei úttörőelnök segítségével jutottunk el a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság Ráckevei Erdészetéhez, ahol hatalmas területet bocsátottak rendelkezésünkre a hozzá tartozó épülettel együtt, s azóta is minden segítséget megadnak.

Voltak mások is. A szigorú KÖJÁL nagyvonalú és segítőkész partnernek bizonyult.

Táborelőkészítéskor a szülők takarítottak, meszeltek, bozótot irtottak, terepet rendeztek, fűmagot vetettek, csatornát és vizet szereltek, fát vágtak.

1984-ben negyvenen táboroztunk Varsányban, 1985-ben mintegy száznyolcvan, közöttük úri és dunaföldvári pajtások, valamint a területi úttörőtábor résztvevői.

A 40. születésnapra pedig játszóteret épít nekünk az erdészet, s anyagot ad a rönkvárhoz, amelyet magunk fogunk felépíteni.

² Helyesen: Pártoló Testületünk

MÁRCIUS 15.

Nem volt ünnepi műsor, beszéd sem, viszont forradalmi tömeg szorongott a Pilvax kávéházban. (Békeidőben ez az általános iskola összenyitható terme.) Petőfi Sándor (Mudra József nyolcadik osztályos tanuló) az asztalra pattanva szavalta el a Nemzeti dalt. A tömeg (az iskola tanulói) ezután zászlót lobogtatva vonultak a Nemzeti Múzeum (vagyis a Művelődési Ház) lépcsőjéhez, ahol már együtt mondták a refrént a költővel. Landerer és Heckenast nyomdájánál (ugyanott másik bejárat) bőrkötényes nyomdászsegédek osztogatták a Nemzeti dal és a 12 pont külön ez alkalomra gyakorú formátumban és írásmóddal sokszorosított lapjait a tülekedő népek.

Révész György

csapatvezető

(Úttörőévek Pest megyében 1971-1986, Magyar Úttörők Szövetsége Pest megyei Elnöksége, 1986., 40-41. oldal)

Gomba

Réges-régi térképeken is rajta van ez a kicsi falu, mégis elkerülték a pusztító tatár, török hadak. Ennek pedig egyetlen oka, hogy utcácskái, házai szépen meglapultak a hegyekkel, dombokkal körülvett völgyekben. A falu, a táj elragadó szépségű. Nem csoda, hogy gyönyörű történetek írására buzdította jó 150 éve Fáy Andrást, az egyik első magyar mesemondót, aki itt élt.

Gomba napjainkig megőrizte festői szépségét.

A látogató, aki autóval, vagy autóbusszal indul a fővárosból keleti irányba, egy óra múlva már a falu közepén áll. Az iskola ajtaja nyitva, és a gyerekek mindig szívesen fogadják az érkezőket.

Lehetne-e mást kérdezni *Kreiter Lacitól*, a Kukkantó című csapatújság főszerkesztő-helyettesétől, hogy mi újság Gombán?

Negyven éves születésnapra készülnek a magyar úttörők. Ebből az alkalomból közöljük a Magyar Úttörők Szövetsége lapja, az Iránytű főszerkesztő-jének cikkét.

A legnagyobb az, hogy készülünk az úttörőszövetség 40. születésnapjára, amelyet májusban rendezünk meg országsszerte. Van egy érdekes mozgalmunk: a jubileumi staféta. Egy őrs kitalál valami nagyon érdekes feladatot, s azt átadja egy másik őrsnek.

Persze ugyanígy kap feladatot a másik közösségtől az előző, a stafétaindító őr is. A stafétaötletek nagyon változatosak. Régi játékokat gyűjtöttünk, megkérdeztük élményeikről a korabeli úttörőket (szüleinket), versenyeket rendeztünk, és jól sikerültek a környezetvédő őrjáratok is.

Az úttörőtanács gyertyák adományozásával értékeli a staféta-feladatok teljesítését. Minden őr szeretné elérni, hogy a születésnapj tortáján negyven gyertya égjen.

Szluka Szilvia hatodikos, a Vadrózsa őr vezetője:

Meglepődtünk, amikor azt a stafétafeladatot kaptuk, hogy tervezzünk az ezredfordulóra egy gyerekeknek kedves épületet. Mi egy úttörőház – játékház makettjét készítettük el, amelyben sportterem, sőt egy úttörőmúzeum is helyet kapott.

Viszonzásul akadályversenyt találtunk ki a másik őrnek, amit előtte magunk is kipróbáltunk, és igen jól sikerült.

Varga Ildikó, az úttörőtanács titkára egy érdekes tervet és egy titkot árul el.

A jubileumi héten úttörőjátékokra hívják meg a környék úttörőcsapatait. A nevezésnek csak egyetlen feltétele van: valamely régebbi korszak egyenruhájában érkezzenek a gyerekek. Egyelőre még titok, hogy meglepetést terveznek azoknak a felnőtteknek, akik segítik, vezetik az úttörőcsapatot. Az lesz a gyerekek ajándéka a nagyoknak.

Révész Gyuri bácsi a csapat vezetője félrehív, és suttogóra fogja a hangját, megígérteti velem, hogy a gyerekeknek egyelőre nem árulom el a tervét.

A csapat jubileumi sáttortáborában – egy dunai szigeten – kincset ásnak el. Erről térkép készül, amit rögtön sok-sok darabra tépnek.

Akik a táborban ügyesnek bizonyulnak, közösségi magatartásról tesznek bizonyosságot, jutalmul kapnak egy térképdarabot és ennek birtokában kezdődik a kincskeresés a jubileumi táborban.

Rakó József

(TÁBORTŰZ – a SZISZ Szlovákiai Központi Bizottságának pionírlapja, 1986. május 16.)

Hírek a Domariba- szigetről

Vörös nyakkendő sámánjelöltek

A sziget bölcsei a tűz körül ültek és hallgatagon merengtek. A tartományok polgárai egymással versengve próbálták megnyerni őket kormányzójuknak. *Barf Lajos* például hosszas alkudozások után *28 Túró Rudiért* kelt el.

Később a polgárok elvonultak, kitézték saját tartományuk határait, kijelölték a tartományi székhelyet és nevet adtak neki. Lázás építőmunka kezdődött: a székhelyen gallyakból, lombból erődítmény emelkedett. Mire leszállt a nap, s magasba csapott a tábortűz lángja, a honfoglalás befejeződött. Történt mindez július 16-án *Dunavarsány* közelében, a Domariba-szigeten, a *gombai úttörőcsapat* táborában.

És ez még csak a kezdet volt.

Másnap ugyanis összeült az alkotmányozó nemzetgyűlés, amely a programbeszédék meghallgatása után két menetben megválasztotta a főkormányzót, az alkormányzót és a főtálost, majd *megalkotta az alkotmányt*, amelynek fő cikkelyei a sziget nevére, államformájára, az általános napirendre és a sziget pénzemére vonatkoztak. Meghatározta a főkormányzó és a parlament jogkörét, valamint a belső rendfenntartó erők (ügyelet) feladatait.

Ebéd után csónakázás következett, majd az esti zászlólevonásnál sor került a *fegyveres erők* eskütételére. Elsőként a főparancsnok és a tartományi kormányzó, valamint helyettese tett esküt az alkotmányra, a főtálost előtt (akinek arcát maszk takarta el, földig érő leplét viszont csontok, kanalak és néhány ág ékesítette), majd a *szamurájok* tettek fogadalmat parancsnokaiknak, és ezután megkapták a szamurájkardot, amit *Luigi-szan* és *Csámpi-szan* egész délután faragtak.

És még nem volt vége. A meg nem választott sámánjelölt bosszút lihegve rontott elő az erdő szelleme képében, kezében két lobogó fáklyát forgatva, és szörnyű átkot kiáltott a táborra: *holnap rossz idő lesz!* Ez azonban nem következett be, viszont másnap reggel megérkeztek *dunaföldvári barátaink* is. Ők a zöld sivatagot foglalták el a *Zöld-tenger* partján, majd a többi tartomány lakóival együtt lázasan készültek az esti nemzetiségi fesztiválra, amelyen a sziget lakóinak népviseleteit mutatták be. A készülődést csak a délutáni fürdés és a paprikás krumpli főzése szakította félbe. Igaz, már délelőtt eltűntek a szamurájkardok és a tábor zászlaja, később viszont – *üldözések és kínvallatások árán* – megkerültek, ezek az incidensek azonban a tábor amúgy is zaklatott életét már alig befolyásolták.

Másnap viszont megszállták a tábor. *A szülők*. Ők már szinte hazajöttek, hiszen évek óta *temérdek társadalmi munkával* járultak hozzá ahhoz, hogy a tábor egyáltalán létezzen, és valóban minden igényünket kielégítse. Süteményhegyek vonultak be amúgy sem szegényes éléskamránkba, és a bőséges hazai utánpótlásnak tudható be, hogy az ebédnek a szokásosnál kisebb keletje volt, sőt a vacsorának is, pedig a rablólúsok igazán kitűnően sikerültek.

Közben viszont lezajlott a *sportversenyek* első része, délután pedig ismét fürödtünk. S bár a rablólús sütéke elhúzódott, este még felszenteltük a köztársaság zászlaját, majd dunaföldvári barátaink jóvoltából táncház következett. Végül a tábor díszvendégének, *Vadász Ivánnak* esti meséje zárta a napot.

És még hátravan majdnem egy hét... Ki tudja, mit hoz a jövő? A kormányzótanács puccstól tart, de a szamurájok még hűségesekek. Az viszont

elképzelhető, hogy Balázs Laci rekordja a közeli napokban meg fog dőlni. A még érvényes rekord: *11 szelet májkrémes kenyér reggelire.*

Révész György

(Pest Megyei Hírlap, Monori Hírlap 1987. július 23.) Nagyon jó ez a szöveg.

Kukkantó-fesztivál

Újságíróserег Gombán

Várhatóan újságírók serege lepi el ma, szombaton Gombát. A kihegyezett tollú riporterek és tudósítók a hírek szerint a helyi Fáy András Művelődési Házban és a Fáy András iskolában építik ki bázisaikat, de valószínűleg a község más pontjain is felbukkannak majd. Az érdeklődő nagyérdemű azonban csalódní fog, ha a tévéből, rádióból, napilapokból jól ismert sztárokat keresi közöttük. Közülük a Gombára érkező újdondászok szemében még a viszonylag fiatalabb évfáráthoz tartozó pályatárs is a múlt idő élő emlékének, a rohanó idő meg-megfékezőjének tűnik, akinek hamarosan át kell majd adnia a stafétabotot – és az írógépet meg a fényképezőgépet, kamerát a sarkát taposó nemzedéknek.

A fesztivál helyszíneit minden bizonynal élénkítő, szellempezsdítő gondolatok nyargalásszák keresztül-kasul, mint a betöretlen csikók. A közhelyek alighanem messze riadnak, mint a kalitkából kiszabadított énekesmadarak. Az új kor leendő hírhözói joggal fülelnek mindenre, joggal kukkantanak be mindenhová, lévén az egész napos Kukkantó-fesztivál erre felkért és szeretettel fogadott vendégei... S ha valaki eléggé el nem ítélné módon nem értené a fesztivál okát, elnevezését, annak elárulom: a rendezvény szervezője és ünnepelelje egy személyben, pontosabban egy példányban a 4092. Dózsa György Úttörőcsapat Kukkantó című lapja, amelyik épp most jelenik meg századik alkalommal.

Ez a tény adta az ötletet, hogy erre a napra meghívják a környék – a monori körzet és Pest megye – hasonló diákújságjainak szerkesztőit és munkatársait egy baráti – mondhatni munkatalálkozóra. A rendezők sok érdekes programmal, meglepetéssel készültek, de elsősorban mégis tisztelt ifjú kollégáinkon múlik majd, mennyire teszik izgalmassá, élménydússá, emlékezetessé a Kukkantó-fesztivált.

A művelődési házba érkezőket már reggeltől a Gomba környéki tájat bemutató videovetítés és a Kukkantó régi számaiból összeállított böngészde várja, majd (remélhetőleg) pontosan 10 órakor Révész György csapatvezető köszönti a megjelenteket. Utána Pintér Erzsébet, a Monori Városi Jogú Tanács művelődési osztályvezetője mond rövid beszédet, majd a meglepetés(!) következik. Ezután Fazekas³ Eszter, a Kukkantó főszerkesztője meghirdeti a Riporter kerestetik vetélkedőt, amely egyéni lesz ugyan, de két-kétfős csapatok nevezhetnek.

³ Helyesen: Farkas

Lapunk jelen lévő képviselőjét valószínűleg ettől a perctől kezdve fogja rágicsálni a sárga irigység, mert a művelődési ház és az iskola különböző termeiben a szerkesztőség mellett lesz videostúdió, lapozgató, sokszorosító technikai bemutató, lesznek szövegszerkesztő gépek, számítógépes és szellemi játékok. A leendő riporterek tehát választhatnak, hogy videomagnóval, a GEOS, Newsroom, a TVC-MP 80 szövegszerkesztő rendszerrel dolgoznak-e majd.

Közben készül majd a lap különkiadása, amelyet Czeglédi János alapító és Farkas Eszter jelenlegi főszerkesztő állít össze. Ebéd után teaház és fórum keretében kerül sor a Riporter kerestetik vetélkedő második fordulójára, amelyben a zsűrinek nemcsak azért lesz dolga, mert dönteni kell a várható sok rátermett pályázó sorrendjéről, hanem mert nekik is válaszolniuk kell majd a leendő riporterek kérdéseire.

A Kukkantó fesztiválon lapunk is képviselteti magát azzal a nem titkolt szándékkal, hogy elsők között csaphassunk le a legifjabb tehetségek írásaira, amelyeket reményeink szerint olvasóink is megismerhetnek majd.

V.J.

(Pest Megyei Hírlap, Monori Hírlap, 1987. november 28.)

Régi Szörényi-Bródy dalok a tábortűz mellett

Bátran lehet vitatkozni, hogy nevetséges kövületnek számítanak-e a múltból ittmaradt úttörőcsapatok, vagy mégsem. De ha az ember sűrűn megfordul vidéki települések vasútállomásain, ahol azt látja, hogy az unalmas hétköznapi esteiken a tizenévesek koszos, kopott várótermekben verődnek össze, s ott élnek „közösségi életet”, akkor már maga a vita nevetséges. Hiszen igazi gyerekközösségek szinte már nincsenek is. Mert ha valaki nem akar cserkész lenni...

Gombán például az úttörőcsapat egyik hajdani ifivezetője próbált cserkészcsapatot verbuválni, de nemigen ment a dolog. Viszont az úttörőcsapat a rendszerváltáskor pillanatok alatt berendezkedett a túlélésre, és meg is maradt. 1992-ben az egyesülési törvény alapján cégbírósaági bejegyzéssel egyesületté⁴ alakult, s tavaly száztizenhat tagot számlált. Létszáma ugyan nem nő, de nem is csökken. Évről évre avatnak új úttörőket, sőt kisdobosokat is. S mert hogy úttörőnek lenni ma már nem kötelező, érzelmi alapon választja, aki választja, ez egy kis falucskában nem csekély dolog.

Révész György általános iskolai tanár, a piros nyakkendős közösség vezetője mondja: megmaradnak közöttünk azok is, akik befejezték az általánost, s nosztalgiából néhány felnőtt is a csapat tagja. Hogy a kamaszok nem válnak ki, az egyrészt azért jó, mert nem kerülnek a céltalanul csellengők légüres terébe, másrészt mert bár az úttörőcsapat nem politikai szervezet, mégiscsak fontos a szerepe a közéleti szituációkban – amit nem árt tanulni.

⁴ Helyesen: társadalmi szervezetté

Mostanában lesz például az alapítványt⁵ módosító közgyűlésük, amibe mindenkinek beleszólása kell legyen. Nagyoknak is, kicsiknek is. Utóbbiak kedvéért a közgyűlés kakaódelután keretében zajlik.

A rendezvények többsége egyébként „összsnépi”, hiszen hagyományosan a csapat szervezi a községi „Ki mit tud?”-okat – az utóbbi években nem ritkán háromszáznál is többfős (így!) közönséggel – s a karneválok lebonyolítása is az övék. Tavaly, az úttörőszövetség 50. születésnapján egy névtelen pártfogójuktól kaptak egy ötven- és egy százszeletes tortát. Az avatásokat pedig minden alkalommal nagy éjszakai számháborúk vagy bátorságpróbák követik. Gombán a hivatalos ünnepeket az önkormányzat nemigen szorgalmazza, így azok az iskolások ünnepeihez csatlakoznak. Így aztán a társadalmi ünnepeket az osztályközösségek rendezik. Ilyenkor a diák is diák, és árvalányhajas cserkészkalapot sem ölt, piros nyakkendőt sem köt.

Az úttörőszövetségben amúgy is megszűnt a formalizmus, s nincs kötelező egyenruha, de a gombaiak mégis megszavazták, hogy ők ragaszkodnak a piros nyakkendőhöz. Sőt, mondja Révész György, megőrizték a régi csapatzászlót is, amin a KISZ KB szalagja, sőt csillaga is rajta van, amit annak idején összetartozásával, példás közösségi életével nyert el a csapat, s Révész György minden évben megszavaztatja a vezetőséget, legyen-e ott a zászló az úttörőavatás ceremóniáján. És a válasz mindig igen: „hiszen ez a csapat munkáját dicséri!” Mert hát mit is tett a csapat? Amit most.

Az úttörőszövetség ugyan illuzórikus elképzelésnek tartja, de Révész György meggyőződése, hogy a mostani csapat másod- vagy harmadgenerációs bázisa lehet egy majdani, valódi civil szervezetnek. Olyan helyi emberek közösségének, akik a falu mostani egyetlen gyermekközösségében tanulták meg a közéletet. Amellett persze, hogy igen jól érzik magukat együtt. Dunavarsányi táborukba az idén a péteri iskolásokkal együtt mennek⁶, amiben akkor sincs semmi különös, ha tudja az ember, hogy Péteri erős evangélikus hagyományokkal élő település, ahol egy szál úttörő sem található. De ez a számháborúzó, túrázó, tábortüzekre műsorral készülő péterieket végképp nem érdekli.

Apropó, tábortűz. Mit énekelnek vajon a mai úttörők a ropogó, szikrázó fahasábok mellett? A régi dalaikat, mondja Révész György. Szörényit, Bródyt. És Szörényi Levente ezt alighanem tudja is, hiszen az ő szerzeményeit annak idején az építőtáborokban is fújták. De a Mint a mókus fenn a fán című örökzöldet tavaly a tizenéveseknek már külön meg kellett tanítani, ugyanis még életükben nem hallották.

K. Zs.

(Népszabadság – Pest megyei krónika 1997. április 30.)

⁵ Helyesen: alapszabályt

⁶ Végül is nem került sor a péteriekkel közös táborozásra.

Úttörőnek lenni...

Közhasznú szervezet lett a gombai csapat

Csak talpon kellett maradni, ennyi az egész – mondja Révész György, de nekünk ez nem elég. Azért az ember csak kíváncsi rá, hogyan lehetséges, hogy 1948 óta él Gombán az úttörőélet, 1992-ben bírósági bejegyzéssel önálló társadalmi szervezetté alakult, tavaly pedig megkapta a közhasznú szervezet besorolást is. De az idei gyereknapon például, ugyanúgy, mint minden évben, megtartották az avatást.

Az ifik akkora tüzet raktak a községháza kertjében, hogy Kreiter Edit csapatvezetőről kis híján leégett az ünneplős fehér blúz, a kisdobosok meg úgy néztek ki, mint amikor a kerti törpéket avarégetéskor belepi a pernye. De oda se neki, ez csak emlékezetesebbé tette az ünnepi aktust, amikor is újabb piros és kék nyakkendősökkel gyarapodott a közösség.

A főiskolás Kreiter Edit – tavaly óta Révész György utóda a csapatvezetői poszton – nevetve idézi fel az eseményeket, nyakában himbálózik a kis aranykereszt. Ennek fölébe kötheti alkalmasint a piros nyakkendőt, jut eszünkbe, holott másnak Gombán ilyesmi föl se tűnne.

Gomba olyan hely, ahol annak idején a református lelkész két lányát kiváló ifiként tartották számon, és például a konfirmálás napját szépen összeegyeztették a csapatgyűléssel.

Ellenben 1996-ban, amikor a települések általában más rendezvényekkel voltak elfoglalva, fontosnak érezték, hogy a művelődési házban kiállítást rendezzenek az úttörőcsapat életéből.

Egyébként pedig az amúgy vallásos érületűnek mondható községben egyszer tettek kísérletet cserkészcsapat megalakítására, de akkor is sikertelenül.

Hogy mindezeket szépen egymás után megtudjuk, az úttörőmozgalom politikai tartalmára rákérdezni már szinte alig merünk. Mert mit lehet erre válaszolni?

Révész Györgynek – aki büszkén hordja csuklóján a csapattól kapott ajándék karórát, melybe belevészték, hogy Révész György pajtásnak – mégis van válasza. Azt mondja:

- Gombán azért maradhatott életben az úttörőcsapat, mert a közösségnek az általa hordozott politikai tartalommal soha nem volt gondja. Akárhogy nevezzük is, az Úttörőszövetség mindig baloldali gyermekszervezet volt. Ennek a baloldaliságnak azonban semmiféle pártpolitikához nem volt itt köze. Igaz, hogy elnyertük a KISZ KB vörös zászlaját, de a kiváló közösségi munkáért nyertük el. S ezért ünnepi alkalmakkor ma is előveszjük. Tény, hogy a szegény ember gyerekének ma is mi tudunk többet adni. És ha egyszer elmúlik fölülünk az Úttörőszövetség, a csapatunk akkor is megmarad.

Volt egy gyanúnk, meg is osztottuk Révész Györggyel: az ő lelkesedése tartotta életben a csapatot. S hogy ötvenedeik életévét betöltvén a tisztségről lemondott, talán lassan elhal a mozgalom.

Ha ez így lenne – mondja – akkor az egésznek nem lett volna értelme. De nincs így. Huszonöt-harminc ifivezető most is természetesnek érzi, hogy az általános iskolát odahagyva ebben a közösségben maradjon. Maga az úttörőélet pedig Gombán mindig is olyan volt, hogy az iskolaigazgatónak sosem kellett parancsba adnia, ki szervezze a programokat, ki táboroztasson. Inkább a pedagógusok kérdezték: jöhetünk? A szülők is támogatói maradtak minden megmozdulásnak – itt például a csapat szervezi a községi, mindenkinek szóló gyermeknapot – s a felajánlott egy százalék adóból is kétszázötvenezer forint összejött.

Tényező tehát az úttörőcsapat Gombán, mint egyetlen gyermekszervezet, mondhatnánk. De összegyűlik közben körénk néhány csapattag, akik arról mesélnek, hogy úttörőnek lenni egyszerűen csak – jó. Azért jó, mert tavaly például mitológiai táborban voltak, kergették az aranyszarvast, kitakarították Augiász istállóját, saját készítésű íjjal lötték a vasmadarat, Hydrának tojástartókból volt a feje, szuper volt, na. És különben minden évben másról szól a tábor. Őrzik az indián törzsi zászlókat, a galaktikus kirándulások emlékeit. Most pedig az esztergomi Prímás-szigetre készülnek, Szent Istvánról, az államalapításról megemlékezni.

Mint a mókus fenn a fán, szólalunk meg, a magunk számára is váratlanul. Igen, nevet Révész György, ezt, a Cippolinót meg a többi tábori nótát a maiak is ismerik. De a Bécsi munkásindulót, azt már hiábavaló lenne nekik előénekelni.

K. Zs.

(Népszabadság – Pestvidék 2000. július 3.)

Úttörők a Hanságban

Pest megyéből a gombai Dózsa György Úttörőcsapat pajtásai a helyi József Attila Úttörőcsapat

tavalyi látogatását viszonzva vendégeskedtek a közelmúltban Kapuváron.

A diákok az első napon érdekes városismereti portyán a város nevezetességeit fedezték fel. Másnap felejthetetlen élmény marad számukra a Hanságban tett ki-

rándulás, ahol Nagy László, a Fertő-Hanság Nemzeti Park munkatársának kalauzolásával ismerkedtek a táj állat és növényvilágával... *Felvételünk a Hanságban, Nagy László előadásán készült.*

*Szerzőségi megjelölés nélkül
(Kisalföld, 2000 november)*

70 kicsi indián

Úttörőtábor Cserépváralján

Uff, szólt az indián, de hiába: Nagy Manitu csak nem akarta elzárni az ég csatornáit, csak esett és esett...

Cserépváralja lankái között pedig, míg ifjabb társaik napot csalogató esőtáncot jártak, ifis indiánok már a vizet csavarták tipijeikből... - élményekben gazdag kilenc napnak ígéreztek...

Az öt törzsnek a nyitó tábortűz mellett felhangzó elszánt csatakiáltása másnap már a sápadtarcúak földjén visszhangzott, Miskolc utcáin kóborolva. Veterán autók felvonulása, a diósgyőri vár, a lillafüredi vízesés, délelőtti és esti víz-esések, melyeken jókedvű kenukban ülve eveztünk át a hahotázó indiánok vetélkedőjén, erdei akadályversenyén, a leguffabb indián törzset keresve a LEG-ek estéjén.

A törzsfőnökök kézzől kézre adják a kalumetet (békepipát)

A diósgyőri várnál

Teltek a napok, és mi mokaszinunkat jól megkötve Winnetou nyomába eredtünk a környék nevezetességeihez, melyek közül a legnagyobb sikert talán a bogácsi strand aratta.

„Napról – lapra” ismerkedtünk meg a Nagy indiánkönyv meséivel, miközben ádázan küzdöttünk a helyi sápadtarcú focicsapat, s az előttünk álló Winnetou-próba feladataival.

Hát csoda-e, hogy e nagy kavalkádban néhány dolog elvesztette a gazdáját?

Rendes táskák, tusfürdők, ruhadarabok keresték őket valamilyen előadással kiváltó rendetlen gazdáikat.

Még a tábori zászlónak is nyoma veszett!? Talán az ifis indiánok keze van a dologban? A hadi ösvényre lépő fiatal táborlakók estébe nyúlt számháborúban szerezték vissza Winnetou zászlaját.

Békepipa füstje és harsány horkolás szállt az éjszakai égbolt felé, mikoron „mindig éber” indiánjaink bölényvadászatba fogtak, vagy éppen bátorságukat tették próbára.

Egy ismeretlen út sötét kanyarulatai, vagy egy csapat, fullánkját szegező darázsifjonc? Nem féltünk! Mit nekünk egy csapat zümi!

Töretlen jókedvvel küzdöttünk a tábori olimpián, s mókáztunk együtt az indián-gyereknapon...

Dienes Szilvia

(Csiperke⁷, 2006. augusztus)

Tábori olimpia

⁷ Csiperke: független gombai újság

JÖVŐKÉPÜNK

Meggyőződésünk, hogy társadalmunkban egyre fontosabb szerephez jutnak a civil szervezetek, közöttük úttörőcsapatunk is. A közösségi élet vonzó sokszínűségét felmutató működésünk modellként, követendő példaként szolgálhat a tevékenységünket, értékeinket ismerők és elismerők számára, a megélt szervezeti demokrácia gyakorlóterepet és mintát biztosít tagjainknak a későbbi közéleti szerepléshez.

Értékeinkre alapozva lehetőleg minél szélesebb körben – elsősorban a településen belül és az iskoláskorúak körében – szeretnénk pozitív, személyiségfejlesztő és nevelő hatást kifejteni úgy, hogy eközben minden tagunk megtalálja tevékenységünk keretei között a számára szórakoztató és fejlődést biztosító feladatokat és lehetőségeket.

A sokéves tapasztalatot kihasználva célunk a rendszeres képzés megszervezése, ezáltal közvetett hatásunk még több gyermeket érhet el. Szándékunk szerint ezt az – elsősorban ifiknek szóló – képzési formát az ország más gyermekszervezeteivel együttműködve, a gyermekszervezetek közös értékeire és módszereire alapozva alakítanánk ki.

Megfelelő helyszín megtalálása és az anyagi lehetőségek biztosítása esetén állandó táborhelyet alakítunk ki, és fejlesztünk folyamatosan. Ez bázisként használható mind az ifiképzéshez, mind a csapatunk által szervezett táborokhoz.

TÁBORAINK

1965	Tata
1966	Sopron
1967	Zamárdi
1968	Zamárdi
1969	Zánka-Köveskál
1970	?
1971	Salgótarján-Eresztvény
1972	Nagyvisnyó
1973	Berekfürdő
1974	Porva-Csesznek
1975	Gyula
1976	Káptalanfüred
1977	Sikonda
1978	Parádfürdő
1979	Tata
1980	Szentendre
1981	Miskolc, Csanyik-völgy
1982	Káptalanfüred
1983	Bük
1984	Dunavarsány
1985	Dunavarsány (Kincses sziget)
1986	Dunavarsány (Domariba Alkotmányos Köztársaság) Domariba (kisdobos)
1987	Dunavarsány
1988	Dunavarsány
1989	Dunavarsány
1990	Dunavarsány
1991	Dunavarsány
1992	Dunavarsány (Mátyás király)
1993	Dunavarsány (Indián tábor)
1994	Dunavarsány (Időgép)
1995	Dunavarsány (Honfoglalás)
1996	Dunavarsány
1997	Dunavarsány
1998	Dunavarsány (Szabadságharc)
1999	Hegyhátszentjakab (Olimposz '99)
2000	Esztergom (István, a király)
2001	Kismaros (Bakancsos börzsönyi barangolások)
2002	Győrújbarát (Kalandozás a nyugati végeken)

2003	Erdőbénye (A mi világunk)
2004	Zalaszentlászló (Játék határok nélkül)
2005	Parádfürdő (Kell egy jó csapat!)
2006	Cserépváralja (Indián tábor)

Vándortáboraink:

1978	Zemplén
1979	Balatonfelvidék
1981	Nógrádi partizán
1983	Vértes
1984	Velence (kisdobos)
1985	Gerecse

TARTALOM

BEKÖSZÖNTŐ.....	3
AZ ÚTTÖRŐCSAPAT MINT CIVIL SZERVEZET	4
Értékeink.....	4
Működés, szervezet.....	7
Kapcsolatrendszer.....	10
Gazdálkodás, a működés pénzügyi, tárgyi feltételei	11
TEVÉKENYSÉGRENDSZER.....	13
DUNAVARSÁNY – DOMARIBA-SZIGET, 1984-1999	18
A táborhely	18
Sátrak	19
Hajók.....	20
Modell-táborok	21
RÓLUNK ÍRTÁK	26
Ha elbújt az ifjúvezető... ..	26
Nem futok a rajvezetőért	28
Életképek a gombai úttörőcsapatról.....	29
Gomba.....	31
Vörös nyakkendő s sámánjelöltek	32
Újságírószereg Gombán	34
Régi Szörényi-Bródy dalok a tábortűz mellett	35
Úttörőnek lenni... ..	37
Úttörők a Hanságban	39
70 kicsi indián.....	39
JÖVŐKÉPÜNK.....	41
TÁBORAINK.....	42